НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ ПРАКТИЧНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІВЕНТ-ТЕХНОЛОГІЙ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
«30» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ

для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	**02 «Культура і мистецтво»**
Спеціальність	**026 «Сценічне мистецтво»**
Освітній рівень	**перший (бакалаврський)**
Освітня програма	**«Режисура»**
Спеціалізація	
	(за наявності)
Вид дисципліни	**обов'язкова**

Форма навчання	денна/заочна
Навчальний рік	2023/2024
Кількість кредитів ECTS	4/120
Мова викладання, навчання й оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Викладач: Науменко Оксана Анатоліївна

Пролонгація за рішенням науково-методичної ради НАКККіМ

Київ – 2023

УДК 159.954(075.8)

Розробник:
НАУМЕНКО Оксана Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри арт-менеджменту та івент-технологій.

ПОГОДЖЕНО:
Директор інституту практичної культурології та арт-менеджменту
Степан ДИЧКОВСЬКИЙ
Протокол № 10 від «29» червня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
В.о. зав. кафедри арт-менеджменту та івент-технологій
Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА
Протокол № 11 від «12» червня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
В.о. завідувача кафедри
режисури та акторської майстерності
імені Народної артистки України Лариси Хоролець

Віктор ГИРИЧ

Погоджено з гарантом освітньої програми «Режисура»
Гарант освітньої програми Валерій МАТУШЕНКО

Схвалено науково-методичною радою Академії
Протокол від № 6 «28» серпня 2023 р.

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

© Науменко О.А., 2023
© НАКККіМ, 2023

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни (у т. ч. міждисциплінарні зв'язки):

Навчальна дисципліна «Психологія творчості» як галузь наукового знання сформувалася напр. XX – поч. XXI століття у зв'язку з кардинальними змінами, що відбулися як у соціально-економічній сфері, так і в ментальності людей. Проблематика творчості є предметом особливо пильної уваги в суспільстві в кризові епохи, адже очевидно, що прогрес усіх галузей людського життя неможливий без творчо обдарованих особистостей, здатних активно перетворювати світ, змінювати його на краще. Саме тому проблематика творчості, творчої особистості, творчих здібностей, обдарованості стає дедалі актуальнішою, адже подолання країною всіх негараздів можливе за наявності яскравих креативних особистостей, здатних приймати нестандартні рішення.

Трансформування української системи освіти в особистісно зорієнтовану спричинило значне зростання інтересу до творчості та творчо обдарованої особистості. Створення інноваційних навчальних закладів уможливило зміну ставлення до особистості з неординарними здібностями і забезпечення їх всебічного розвитку.

Саме психологія творчості розкриває таємницю феномену творчості, розуміє її сутність, механізми та мотиви. Будь-яка діяльність, зокрема професійна, неможлива без вирішення творчих завдань, без розуміння й усвідомлення необхідності залучення особистості до творчої діяльності.

Мета вивчення психології творчості – сприяти активному запровадженню новітніх теоретичних і експериментальних знань у практичну навчально-наукову діяльність, а також саморозвитку для самоздійснення особистості в процесі творчої професійної діяльності та життєдіяльності.

«Психологія творчості» є складовою частиною програмної підготовки першого освітнього рівня (бакалаврський), викладається на першому курсі в другому семестрі.

«Психологія творчості» є складовою частиною програмної підготовки першого освітнього рівня (бакалаврський), викладається на 1 курсі (II семестр).

«Психологія творчості» як профільна комплексна дисципліна має міждисциплінарні зв'язки з такими дисциплінами, як: «Загальна психологія», «Психологія особистості», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Соціальна психологія», «Естетика», «Психогенетика», «Психофізіологія», «Психотерапія», «Психологія праці» та інші, забезпечуючи систему освіти новітніми методиками, яких потребує сучасне суспільство.

«Психологія творчості» розглядає комплекс питань, що стосуються теоретико-методологічного аналізу проблеми творчості, розуміння таких основних понять, як творчість, творчий процес, продукт, особистість, вивчення й активізація творчого потенціалу. Це сприяє формуванню загальних теоретичних уявлень про творчість, знань щодо сутності, ролі та місця творчої діяльності у житті сучасної людини, а також умінь, необхідних для організації діагностики та стимуляції творчої діяльності суб'єкта або групи.

Відповідно до навчального плану дисципліна є обов'язковою, формою підсумкового контролю є залік. Для кращого опанування навчального курсу «Психологія творчості» видано методичні рекомендації до семінарських, практичних занять і самостійної роботи здобувачів. Самостійна робота є обов'язковою частиною навчального процесу здобувача вищої освіти для підготовки до наступного заняття, майбутньої фахової діяльності взагалі. Передбачається самостійне опрацювання основних і додаткових джерел (література, DVD тощо) за темою семінарського заняття.

2. Мета дисципліни – сприяти активному запровадженню новітніх теоретичних і експериментальних знань у практичну навчально-наукову діяльність, а також саморозвитку для самоздійснення особистості в процесі творчої професійної діяльності та життєдіяльності. Розкрити за допомогою лекційних і семінарських занять поняття творчості та психологічне підґрунтя організації творчої діяльності як складного психологічного феномену. Забезпечити теоретичну та практичну підготовку здобувачів у царині психології творчості, яка допоможе їм розвинути власний творчий потенціал, сприятиме успішності майбутньої професійної діяльності.

3. Завдання :

- формування уявлення про творчість як активну діяльність по перетворенню;
- розширення світоглядного і професійного горизонту здобувачів у результаті ознайомлення із закономірностями й особливостями перебігу творчої діяльності;
- ознайомлення з етапами творчої діяльності та їх взаємозв'язком;
- набуття здобувачами навичок організації та керування власною творчою діяльністю відповідно до власного потенціалу та поставленої мети;
- набуття здобувачами навичок аналізу, пояснення і використання в практичній діяльності особливостей прояву творчої діяльності інших суб'єктів;
- ознайомити здобувачів із головними теоретичними положеннями і проблемами сучасної психології творчості;
- навчити розуміти природу та механізми творчої діяльності, аналізувати процес і продукти власної творчості, а також творчості інших, що займаються музикою і хореографією, стимулювати їхню творчу активність, діагностувати творчі здібності.

4. Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК072. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК2. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК3. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК4. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК5. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК6. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.

СК7. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

СК8. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.

СК9. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК10. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

СК11. Здатність до спілкування з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій.

СК13. Здатність розробляти і реалізовувати просвітницькі проєкти з метою популяризації сценічного мистецтва в широких верствах суспільства, в тому числі і з використанням можливостей театральної преси, телебачення, Інтернету.

СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямах, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК16. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

СК17. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

СК18. Впроваджувати інноваційні ідеї для створення актуальних соціокультурних товарів та послуг з урахуванням тенденцій розвитку креативних індустрій.

5. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні.

ПРН3. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН4. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПРН5. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПРН6. Аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

ПРН7. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПРН8. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПРН9. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПРН10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).

ПРН11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПРН13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПРН14. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.

ПРН15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

ПРН16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.

ПРН17. Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів.

ПРН19. Управляти складною професійною діяльністю у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.

ПРН20. Організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проєкти.

ПРН21. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

ПРН22. Виявляти, генерувати і впроваджувати креативні ідеї в професійну діяльність.

Програма навчальної дисципліни складається з чотирьох модулів:

1. Психологія творчого процесу і творчої особистості
2. Психологічні особливості творчої особистості
3. Творчість і психічні процеси
4. Психологічні умови і перебіг творчого процесу

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(для денної форми навчання)

№ з/п	Назва розділу і теми	кількість годин							
		денна форма							
		усього	у тому числі						
			Л	с	П	лаб	інд	м.к.	с.р.
МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ ТА ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ									
1.1.	Психологічна характеристика здібностей.	8	2		2				4
1.2.	Поняття про природу творчості.	10	2	2	2				4
1.3.	Види творчої діяльності.	10		2	2				6
1.4.	Модульний контроль	2						2	
	Разом за модуль 1	**30**	**4**	**4**	**6**			**2**	**14**
МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ.									
2.1.	Креативність у структурі особистості.	8	2		2				4
2.2.	Творчий потенціал особистості.	10	2	2	2				4
2.3.	Роль мотивації у творчому процесі.	10		2	2				6
2.4.	Модульний контроль	2						2	
	Разом за 2 модуль	**30**	**4**	**4**	**6**			**2**	**14**
МОДУЛЬ 3. ТВОРЧІСТЬ І ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ									
3.1.	Психологія творчого інтелекту.	8	2		2				4
3.2.	Психологія творчого мислення.	10	2	2	2				4
3.3.	Вплив емоцій та почуттів на творчість особистості.	10		2	2				6
3.4.	Модульний контроль	2						2	
	Разом за 3 модуль	**30**	**4**	**4**	6			**2**	**14**
МОДУЛЬ 4. ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ТА ПЕРЕБІГ ТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ									
4.1.	Методи навчання і стимулювання творчості.	8	2		2				4
4.2.	Онтогенез творчості.	10		2	4				4
4.3.	Психологія обдарованості.	10			4				6
4.4.	Модульний контроль	2						2	
	Разом за 4 модуль	**30**	**2**	**2**	**10**			**2**	**14**
	Разом з дисципліни	**120**	**14**	**14**	**28**			**8**	**56**

№ з/п	Назва розділу і теми	кількість годин							
		заочна форма							
		усього	у тому числі						
			Л	С	П	лаб	інд	м.к.	с.р.
МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ ТА ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ									
1.1.	Психологічна характеристика здібностей.	10	2						8
1.2.	Поняття про природу творчості.	8							8
1.3.	Види творчої діяльності.	12			2				10
1.4.	Модульний контроль								
	Разом за модуль 1	**30**	**2**		**2**				**26**
МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ									
2.1.	Креативність у структурі особистості.	10	2						8
2.2.	Творчий потенціал особистості.	8							8
2.3.	Роль мотивації у творчому процесі.	12			2				10
2.4.	Модульний контроль								
	Разом за 2 модуль	**30**	**2**		**2**				**26**
МОДУЛЬ 3. ТВОРЧІСТЬ І ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ									
3.1.	Психологія творчого інтелекту.	10		2					8
3.2.	Психологія творчого мислення.	8							8
3.3.	Вплив емоцій та почуттів на творчість особистості.	12							12
3.4.	Модульний контроль								
	Разом за 3 модуль	**30**		2					**28**
МОДУЛЬ 4. ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ТА ПЕРЕБІГ ТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ									
4.1.	Методи навчання і стимулювання творчості.	8							8
4.2.	Онтогенез творчості.	10		2					8
4.3.	Психологія обдарованості.	10			2				8
4.4.	Модульний контроль	2						2	
	Разом за 4 модуль	**30**		**2**	**2**			**2**	**24**
	Разом з дисципліни	**120**	**4**	**4**	**6**			**2**	**104**

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ І ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

ТЕМА 1.1 ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗДІБНОСТЕЙ

Анотація до лекції 1.1

У психології здібності здавна породжували різні гіпотези залежно від того, як їх автори тлумачать проблему біологічного й соціального. Уперше в науці поняття про здібності ввів Платон (428–348 рр. до н. е.). Він вважав, що люди помітно різняться за своїми здібностями, які є обмеженими (одні з них народжені для управління, інші – для військової справи, а решта – для землеробства й ремесла).

Аристотель (384–322 рр. до н. е.) під здібністю розумів спонукальну властивість душі, яка залежить від типу мислення. Найвищим типом мислення він вважав мудрість. Уже в перших філософських і психологічних роботах намітились дві лінії розуміння природи здібностей: вони є або вродженими, або їхній розвиток залежить від умов виховання.

Прийнято виділяти такі рівні розвитку здібностей: задатки, здібності, обдарованість, талант, геніальність. *Задатки* – генетично детерміновані анатомо-фізіологічні особливості організму, які є індивідуально-природною передумовою формування і розвитку здібностей. *Здібності* – це індивідуально-психологічні властивості індивіда, які є умовою успішного виконання певних видів діяльності (набуття знань, умінь і навичок, використання їх у праці). Здібності – це не причина успішності людини в діяльності, а наслідок розвитку задатків у діяльності. *Обдарованість* – своєрідне поєднання здібностей, яке забезпечує людині можливість успішного виконання однієї чи декількох діяльностей. *Талант* – особливо високий рівень розвитку здібностей. *Геніальність* – це вищий вияв творчого потенціалу особистості, що має визначальне значення для розвитку суспільства загалом. Геній здатний створити нову епоху в тій сфері, в якій він працює. Генії надзвичайно продуктивні та діяльні. Вони з легкістю опановують уже накопичену культурну спадщину і часто виступають проти застарілих традицій і норм.

План

1. Загальна характеристика здібностей.
2. Природа здібностей.
3. Творчі здібності та їх розвиток

Практичне заняття № 1 до теми 1.1.

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Назвіть поняття творчих здібностей та умови їх реалізації.
2. Які фактори перешкоджають реалізації творчих здібностей?
3. Здібності й обдарованість як відображення творчого потенціалу.

4. Яка якісна та кількісна характеристика здібностей?
5. Який якісний рівень розвитку здібностей у творчості?
6. Які гендерні особливості прояву творчих здібностей?
7. Назвіть особливості протікання творчої активності у ліво- та правопівкульних суб'єктів.
8. Яка роль минулого досвіду у вирішенні творчих завдань?
9. Які засоби підвищення ефективності процесу породження нестандартних ідей ви знаєте?
10. Назвіть напрями психолого-педагогічного розвитку творчої особистості.
11. Що допомагає розвивати творчі здібності?
12. Що таке здібності до творчості?
13. Як розвивати свої творчі здібності?
14. Як називаються розумові здібності людини?
15. Що лежить в основі розвитку здібностей?
16. Назвіть рівні розвитку здібностей.
17. Як називається найвищий рівень розвитку здібностей?
18. Які бувають здібності та способи їх розвитку?
19. Як формуються здібності?
20. Як можна виявити здібності людини?

Завдання для самостійної роботи до теми 1.1.

Використовуючи вказану літературу та конспект, підготувати доповідь на такі теми:

1. «Методи розвитку творчих здібностей»
2. «Методи дослідження і діагностики креативності»
3. «Здібності й обдарованість: сутність і методи дослідження»
4. «Якими є головні компоненти здібностей»
5. «Кількісна і якісна характеристика здібностей»
6. «Що таке спеціальні здібності?»
7. «Що таке загальні здібності?»
8. «Що таке природні здібності?».
9. «Що таке потенційні здібності?»
10. «Навчальні здібності – це…»
11. «Види здібностей та їх характеристика»
12. «Репродуктивні здібності – це…»
13. «Творчі здібності, приклади»
14. «Які є здібності людини?»
15. «Рівні розвитку здібностей»
16. «Як називається найвищий рівень розвитку здібностей?»
17. «Як поділяються здібності за видами?»
18. «Що зумовлює розвиток здібностей?»
19. «Що таке здатність?»
20. «Структура здібностей»
21. «Що таке здібності до творчості?»
22. «Що треба розуміти під задатками?»

23. «Як пов’язані між собою здібності та задатки?»
24. «Як можна виявити здібності людини?»
25. «Що лежить в основі розвитку здібностей?»

Література: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 13, 14, 18, 23, 39, 41, 52, 57, 59, 60.

ТЕМА 1.2. ПОНЯТТЯ ПРО ПРИРОДУ ТВОРЧОСТІ

Анотація до лекції 1.2.

Психологія творчості оформляється як абсолютно самостійний розділ, що має свій предмет, цілі та методи вивчення. Постановка питання про психологію творчості зумовлена низкою причин. По-перше, в освоєнні людиною світу неминуче зіткнення з новим, що потребує пізнання, освоєння. Зміни є в основі розвитку і є його необхідною умовою. По-друге, сучасні соціальні процеси відбуваються дуже швидко, торкаються глибинних інтересів кожного і вимагають постійного зростання особистісної та соціальної компетентності. По-третє, ефективна творча активність людини є важливим чинником, що ініціює динаміку культури, є гарантом успішної соціальної адаптації особистості в сучасному світі, індикатором стабільності суспільних інститутів. Тому зростання інтересу до проблеми творчості, і в пересічної людини або широкого кола громадськості, і в науковців, – закономірне.

План

1. Предмет і завдання психології творчості.
2. Теорії і концепції творчості.
3. Теорії творчого мислення.

Семінарське заняття № 1 до теми 1.2.

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Що означає творчість?
2. Що таке творчість у психології?
3. Що таке творча особистість?
4. Що таке здібності до творчості?
5. Хто такий творчий педагог?
6. Для чого потрібна творчість?
7. Що означає бути творчою людиною?
8. Чому творчість важлива?
9. Яка ціль творчої діяльності?
10. Як творчість впливає на людину?
11. Психологія творчості – це…
12. Хто вивчав творчість як характеристику особистості?
13. Хто розглядав здатність до творчості як установку на самореалізацію особистості?
14. Предмет і завдання психології творчості – це…
15. Які існують системні підходи до вивчення творчості?
16. Які структурні компоненти творчого потенціалу особистості?

17. Які психологічні особливості творчої особистості?
18. Творчі можливості – це?
19. Які завдання психології творчості?
20. Які особистісні властивості творчої людини?
21. Які є складові механізму творчості за В. Клименко?
22. Що означає жити творчо?
23. Що дає творчість?
24. Що для мене є творчість?
25. Що таке здібності до творчості?

Практичне заняття № 2 до теми 1.2

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Визначте психологічні особливості творчої особистості.
2. Які характерні риси творчої особистості?
3. Зробіть психологічний аналіз особливостей творчої особистості студентів.
4. Дайте характеристику творчому потенціалу особистості.
5. Виділіть основні детермінанти на шляху творчості людини.
6. Визначте короткий список властивостей, за якими можна визначити творчу особистість.
7. Наведіть приклади різних поглядів щодо природи мотивів творчості.
8. Назвіть соціально-психологічні концепції понять про життєтворчість особистості.
9. Назвіть етапи творчого процесу за їх послідовністю.
10. Розкрийте поняття про механізми творчості як одне з ключових при дослідженні процесу творчості.
11. Розгляньте продукти творчості, що мають ознаку новизни як на суб'єктивному, так і на об’єктивному рівні, тобто такі, що отримали суспільне визнання.
12. Визначте психологічні засоби творчого мислення, які найчастіше й найуспішніше використовує людина в процесі пошуку творчих рішень.
13. Назвіть методи активізації творчості, які слугують стратегічним засобом рішення винахідницьких задач. Наведіть приклади.
14. Які можливості людини включає структура творчого потенціалу. Дайте визначення духовному, інтелектуальному та трудовому потенціалу.
15. Розгляньте та наведіть приклади головних мотивів творчості.
16. Розгляньте соціально-психологічні концепції поняття про життєтворчість особистості.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.2.

1. Розкрити зв'язок психології творчості з іншими галузями наукового знання.
2. Виписати в словник визначення ключових понять теми.

3. Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми.

4. Використовуючи фрази видатних людей, виписати їх міркування (5-10 афоризмів) про значення творчості в житті людини та розвитку суспільства.

5. Опрацювати основну та додаткову літературу з теми.

6. Дати характеристику будь-якому виду творчої діяльності за однією з психологічних теорій творчості.

7. На основі узагальнення знань до вивчення творчості виокремити концепцію, яка Вам більше імпонує, та проілюструвати її реальними життєвими прикладами.

8. Опишіть (створіть) психологічний портрет творчої особистості.

9. Звертаючись до фольклору, підібрати прислів'я та приказки, в яких йдеться про здібності людини.

10. Проаналізуйте співвідношення генетичних факторів і факторів навколишнього середовища у формуванні обдарованості.

Література: 5, 7, 8, 11, 13, 16, 18, 23, 39, 40,48, 56, 59.

ТЕМА 1.3. ВИДИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Семінарське заняття № 2 до теми 1.3.

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. У чому діяльнісний підхід до визначення сутності творчості?
2. У чому системно-стратегічна концепція творчості В. Моляко?
3. Охарактеризуйте творчий характер пізнавальної діяльності у філософії Е. Канта.
4. Назвіть фізіологічні механізми творчості.
5. У чому полягають особливості розвитку творчих здібностей особистості в музичній діяльності?
6. Які тести використовуються для діагностики творчості?
7. Яка ціль творчої діяльності?
8. Хто займався вивченням психології літературної творчості?
9. Дайте визначення поняттю «творча особистість».
10. Психологічний тренінг як засіб стимуляції творчості.
11. Які психологічні чинники формування творчої особистості Ви знаєте?
12. Яка загальна природа творчого процесу?
13. Що таке здібності до творчості?
14. Що таке творча особистість?
15. Зазвичай творчі особистості характеризуються…
16. Що таке творчий потенціал?
17. Що таке педагогічна творчість?
18. Що таке творчий процес?
19. Назвіть фази творчого процесу.
20. Яке значення творчої діяльності в житті людини?

Практичне заняття № 3 до теми 1.3

Завдання 1. Визначте, який вид творчості виявляється у діяльності в певній сфері науки, спирається переважно на теоретичне мислення, яке має свою специфіку залежно від наукової дисципліни.

Завдання 2. Дослідіть, який вид творчості передбачає створення нових машин, пристроїв, деталей, зміну їх функцій. Її різновидами є винахідництво, конструювання, архітектура, художнє конструювання приладів, раціоналізація технічних процесів.

Завдання 3. Дайте визначення, які види творчості пов'язані з отриманням унікальних продуктів мистецтва (скульптур, романів, віршів, опер тощо) у кожній із цих галузей.

Завдання 4. Визначте, який вид творчості спрямований на участь суб'єкта у грі, де потрібні винахідливість, нововведення, відгадка, здогадка, оригінальний результат.

Завдання 5. До якого виду творчості належать усі види навчальної діяльності, коли засвоюються нові знання, розв'язуються нові задачі. Ця діяльність має організований характер у навчальних установах. У навчальній творчості імітуються елементи всіх інших видів.

Завдання 6. Які з видів творчості полягають у керівництві та управлінні колективами людей, їх діяльністю, прийняттям рішень. Яка творчість передбачає створення і виконання корисної роботи, а яка пов'язана з руйнуванням, знищенням, необхідними для здобуття перемоги.

Завдання 7. Дайте визначення виду творчості, який відіграє важливу роль в особистому житті людини, полягає у вихованні дітей, організації життя в сім'ї (розподіл бюджету, облаштування квартири, приготування їжі тощо).

Завдання 8. Визначте, який вид творчості передбачає розв'язання задач, що виникають і поза роботою, і поза сім'єю. Наприклад, при вирішенні задач, як зорієнтуватись у незнайомому місці, як відреагувати на порушення поведінки одним із перехожих, на раптову аварію тощо.

Завдання 9. Який вид творчості включає в себе різні види спілкування людей між собою (ораторське мистецтво, педагогічне спілкування, дотепність). Що властиве для спілкування на творчому рівні, яке ставлення до співрозмовника як до самостійної цінності, коли обидва учасники виступають один для одного самостійними цілями.

Завдання 10. Наведіть приклади та розкрийте зміст прислів’їв і приказок, які містять у собі психологічний зміст про види творчої діяльності.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.3.

1. Проведіть психологічний аналіз важливих життєвих ситуацій із біографії видатної людини та їх вплив на виявлення й розвиток її талантів, здібностей.
2. Розкрийте зміст прислів’я і приказок, у яких підкреслюється значення здібностей у житті людини.

3. Складіть кросворд, у відповідях якого відображенні ключові поняття теми.

4. Звертаючись до схематичних зображень, розкрийте основні види творчої діяльності особистості за концепцією В.О. Моляко.

5. Проаналізувати розробку та виготовлення об’єкта праці з деревини.

6. Дослідити процес розробки та виготовлення побутових об’єктів праці з оздобленням бісером.

7. Ознайомитись із виготовленням побутових об’єктів праці з елементами народних ремесел (плетіння, гончарство).

8. Якою є розробка та виготовлення об’єктів праці з елементами народного ткацтва?

9. Навести приклади розробки та виготовлення об’єктів праці з елементами художньої вишивки.

10. Аплікація. Розробка та виготовлення.

Література: 3, 4, 5, 6, 9, 13, 16, 18, 28, 39, 41, 56, 58.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

Тести до модульного контролю № 1

1. Взірець, до якого прагне людина у своїй діяльності та поведінці – це:

А. ідол;
Б. ідеал;
В. ціль.

2. Система уявлень і понять – це:

А. знання;
Б. виховання;
В. уміння.

3. Компонент діяльності, який забезпечує її раціональне, професійне виконання – це:

А. уміння;
Б. знання;
В. навичка.

4. Те, для чого працює, за що бореться людина, чого вона хоче досягнути у своїй діяльності – це:

А. мета;
Б. мотив;
В. мотивація.

5. Чи можлива інтелектуальна діяльність особистості без уваги?

А. можлива;
Б. неможлива;
В. можлива частково.

6. Навмисне перенесення уваги з одного предмета на інший, якщо цього потребує діяльність:

А. переключення;
Б. відволікання;
В. концентрація.

7. Тривалість зосередження на об’єктах діяльності:

А. відволікання;
Б. переключення;
В. стійкість.

8. У якому з наведених нижче варіантів відповідей дається визначення геніальності:

А. здатність індивіда свідомо орієнтувати своє мислення на нові вимоги;
Б. рівень розвитку здібностей, що виявляються у творчій діяльності, результати якої мають історичне значення в житті суспільства, у розвитку науки, літератури, мистецтва;
В. видатні індивідуальні здібності людей в одній чи кількох галузях.

9. Вкажіть правильне визначення здібностей:

А. це синтез індивідуально-типологічних особливостей особистості, що є умовами успішного здійснення певної діяльності;
Б. це здатність особистості до певного виду діяльності;
В. це сукупність основних, найбільш стійких якостей особистості, що сформувалися впродовж життя і виявляються в діях, вчинках і поведінці.

10. В якому з наведених нижче варіантів відповідей дається визначення таланту:

А. здатність індивіда свідомо орієнтувати своє мислення на нові вимоги;
Б. рівень розвитку здібностей, що виявляються у творчій діяльності, результати якої мають історичне значення у житті суспільства, у розвитку науки, літератури, мистецтва;
В. видатні індивідуальні здібності людей в одній чи кількох галузях.

11. Про наявність здібностей до певного виду діяльності свідчить:

А. низький темп навчання цій діяльності;
Б. великі енергетичні затрати з виконання цієї діяльності;
В. індивідуальна своєрідність виконання діяльності.

12. Оберіть правильне твердження:

А. здібності передаються спадково;
Б. задатки завжди визначають високий рівень розвитку здібностей;
В. здібності як властивість особистості є продуктом суспільного розвитку.

13. Існують такі види діяльності:
А. спілкування;
Б. уява;
В. гра.

14. Здібності людини залежать:
А. тільки від генетичних якостей;
Б. від взаємодії декількох факторів, серед яких основними є генетичні задатки, соціальні умови і виховання;
В. від психологічних факторів.

15. Виберіть найбільш вірне розташування рівнів здібностей за їх зростанням:
А. Обдарованість; геніальність; талант.
Б. Талант; геніальність; обдарованість.
В. Обдарованість; талант; геніальність.

16. Існують такі види діяльності:
А. спілкування;
Б. навчання;
В. сновидіння.

17. Який із компонентів не є структурною складовою творчості?
А. процес творчої діяльності;
Б. процес виховання;
В. продукт творчості;

МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

ТЕМА 2.1 КРЕАТИВНІСТЬ У СТРУКТУРІ ОСОБИСТОСТІ.

Анотація до лекції 2.1.

Науковий і життєвий досвід багатьох поколінь засвідчує, що людина – найтаємничіша істота планети. Творча людина – це особлива таємниця. Вона формується тільки тоді, коли перебуває в процесі творчості, здатна мислити і поводитися, працювати гнучко, нестандартно, оригінально, тому актуальною була і залишається проблема дослідження творчої особистості та її потенціалу. Фахівці попереджають, що поняття «творча особистість» слід використовувати з певними застереженнями, оскільки воно стосується лише творчої особистості, яка вже повністю сформувалася.

Отже, творча людина – це особистість, яка повсякчас перебуває під впливом улюбленої діяльності, активна й цілеспрямована, неординарна і суперечлива. Творчий потенціал особистості – це складна динамічна система психогенетичних і психологічних якостей, інтегральна цілісність природних і соціальних сил людини, сукупність здібностей, можливостей та властивостей до виконання

творчої діяльності, продукування творчих стратегій і тактик у певному процесі, які дадуть змогу знаходити унікальне, принципово нове вирішення проблем, а також забезпечення суб'єктивної потреби особистості у творчій самореалізації та саморозвитку.

Креативна особистість – це особистість, схильна до нестандартних способів вирішення завдань, здатна до продукування оригінальних ідей, відкриття нового, створення унікальних продуктів. Креативність особистості – це детермінанта її творчої активності.

План

1. Креативність як елемент творчого потенціалу особистості.
2. Психологічні складові креативності.
3. Креативність у структурі загальних здібностей.
4. Співвідношення креативності й інтелекту.

Практичне заняття № 4 до теми 2.1

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Що таке креативність?
2. Охарактеризуйте креативність (з погляду продукту творчості).
3. На яких чинниках зосереджене вивчення феномену креативності?
4. Креативне мислення: чи можливо оцінити та як його перевірити?
5. Чому важливе творче мислення?
6. Як розвинути креативне мислення?
7. Чим відрізняється креативність від творчості?
8. Що таке креатив?
9. Які існують методи розвитку креативності?
10. Які основні риси креативного мислення?
11. Яка різниця між креативністю та творчістю?
12. Які методи розвитку креативності?
13. Креативна людина – це…
14. Креативність і освіта: чому це має значення?
15. Як розвинути креативність і гнучкість мислення?
16. Що означає слово «креативний»?
17. Для чого потрібна креативність?
18. Що таке креативне мислення?
19. Хто визначив критерії креативності?
20. Які виникають асоціації зі словом креативність?

Завдання для самостійної роботи до теми 2.1.

Використовуючи вказану літературу та конспект, підготувати доповідь за питаннями:

1. «Наведіть приклади групових вправ для розвитку креативного мислення».
2. «Розвиваючи креативність: 10 потрібних ідей».

3. «Креативний викладач – запорука розвитку креативності у здобувачів».
4. «Розвиток креативності як спосіб формування компетентної особистості в професійній освіті».
5. «Креативність як спосіб життя».
6. «Що таке креатив і чим займаються креатури?»
7. «Як розвинути в собі креативність?»
8. «Креативність – головна якість людини в XXI столітті».
9. «Чи має термін «креативність» синоніми українського походження?»
10. «Інтелектуальний підхід до креативу».
11. «Зв'язок креативності й інтелекту».
12. «Вплив інтелектуальних здібностей на розвиток креативності особистості».
13. «Що таке креативний інтелект?»
14. «Взаємозв'язок креативності й емоційного інтелекту особистості».
15. «Інтелект: природа, структура, здібності».

Література: 3, 4, 5, 7, 8, 12, 14, 15, 27, 35, 44, 58, 59.

ТЕМА 2.2. ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОСОБИСТОСТІ

Анотація до лекції 2.2.

Творчий потенціал – сукупність творчих можливостей, готовність до самореалізації у творчій діяльності. Підставою для творчості є творчий потенціал особистості.

Творчий потенціал особистості розглядається у двох сенсах – вузькому й широкому. У вузькому сенсі – це творчі здібності, насамперед, здатність уявляти та креативно мислити. У широкому сенсі – це структура характеристик, притаманних творчим особистостям (креативам). Якщо творчий потенціал у вузькому сенсі вимірюється, то в широкому – тільки прогнозується з урахуванням вираженості особистісних особливостей. Тому узагальнений показник творчого потенціалу вивести дуже важко.

Творчий потенціал особистості становлять чотири групи особистісних якостей креативної людини:

1) світоглядні якості;
2) ціннісні якості;
3) інтелектуальні якості;
4) вольові якості.

Отже, творчий потенціал – це невід'ємна складова творчої особистості. Вона повинна розвивати і реалізувати свій творчий потенціал, оскільки має необмежені потенційні можливості. При цьому в розвитку творчого потенціалу важливу роль відіграє мотивація.

План

1. Типологія творчих особистостей.
2. Творчість в умовах кризових переживань особистості.
3. Вплив творчості на здоров'я особистості.

Практичне заняття № 5 до теми 2.2

1. Створити творчий щоденник і вести в ньому щоденні письмові практики.
2. Ознайомитися з терапевтичними та діагностичними можливостями методу «Мандала». Навчитися їх інтерпретувати.
3. Ознайомитися з методичним інструментарієм для дослідження творчості: методика «Творча уява».
4. Виявити рівень розвитку творчої уяви, за допомогою методики «Закінчити оповідання».
5. Визначити виховне значення творчої гри.
6. Ознайомитися з грою-фантазуванням як засобом розвитку творчих здібностей.
7. Створити власну дидактичну гру.
8. Створити та записати власну сюжетно-рольову гру як спосіб розвитку творчих здібностей і уяви.
9. Активізувати роботу уяви та розвинути її за допомогою вправ на візуалізацію, ознайомити з результатами спостереження.
10. Розробити гру «Асоціації», розвиваючи асоціативне мислення та підвищуючи навички уяви.
11. Розробити гру «Комбінування різних слів», розвиваючи мислення та уяву.
12. Для розвитку творчої уяви використати плакати з рекламними слоганами, поєднуючи частини плакатів і написів, або читаючи їх навпаки. Записати отримані результати.
13. Ознайомитися й опанувати техніку «Півслова плюс півслова», яка створює нові слова та образи, спонукає мозок фантазувати.
14. Вибрати улюблену мелодію та написати власний сценарій кліпу.
15. Написати на листочках різні професії, скласти листки в ємкість, а потім витягнути свою професію. Описати про себе (у цьому образі) якомога більше.

Семінарське заняття № 3 до теми 2.2.

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Що таке творча особистість?
2. Що таке творчість для людини?
3. Що таке творчий потенціал?
4. Які характерні риси творчої особистості?
5. Яка психологічна характеристика творчої особистості?
6. Які риси творчо обдарованої особистості?
7. Які методики діагностики творчого потенціалу особистості?
8. Які основні якості творчої особистості розумової праці?
9. Чим відрізняється творча людина від нетворчої?
10. Чому творчість важлива?
11. Що таке творчість у психології?

12. Як творчість впливає на людину?
13. Що таке творча діяльність?
14. Що таке творчість і як стати креативною людиною?
15. Які існують види творчості?

Завдання для самостійної роботи до теми 2.2.

Використовуючи вказану літературу, конспект, наочний матеріал (відео, фото та інше), підготувати доповідь-презентацію за питаннями:

1. «Поняття про природу творчості».
2. «Види та рівні творчості».
3. «Роль у творчості емоцій і почуттів».
4. «Ступінь формалізації референтної групи».
5. «Перетворювальна поведінка і творча діяльність».
6. «Творчий акт (ознаки, схема, етапи)».
7. «Поняття про творчий потенціал особистості».
8. «Структура творчого потенціалу особистості».
9. «Психологічні складові креативності».
10. «Поняття про творчу особистість».
11. «Психологічні проблеми творців».
12. «Успадковане і набуте у творчих здібностях».
13. «Чинники, що сприяють і заважають розвитку креативності».
14. «Принципи розвитку творчих схильностей дитини в родині».
15. «Родинні чинники розвитку креативності».
16. «Поняття про обдаровану дитину».
17. «Психологічні проблеми творчо обдарованих дітей».
18. «Перешкоди у розвитку творчого потенціалу обдарованої дитини».

Література: 2, 3, 5, 6, 7, 8, 14, 18, 22, 29, 37, 41, 52, 60.

ТЕМА 2.3. РОЛЬ МОТИВАЦІЇ У ТВОРЧОМУ ПРОЦЕСІ

Практичне заняття № 6 до теми 2.3

1. Створити власну гру, за допомогою якої методом мотивації та позитивного мислення учасники зможуть знайти вихід із критичних ситуацій.
2. Розробити та впровадити челендж як засіб ефективної мотивації.
3. Ознайомитися з мотиваційною вправою, заснованою на принципі роботи Ілона Маска «Завжди можна краще», яка ламає ментальний блок і мотивує робити те, що здавалося неможливим.
4. Ознайомитися та виписати вправи на мотивацію успіху.
5. Запишіть 10 способів, як підвищити власну мотивацію.
6. Запишіть декілька способів, як мотивувати здобувачів освіти до навчання?
7. Визначте внутрішню та зовнішню мотивації.
8. Дайте відповідь на питання: «Чому важлива мотивація?»
9. Написати реферат на тему: «Арт-терапія як метод розвитку мотивації в професійній діяльності».

10. Опиши, які існують форми методів і прийомів мотивації в навчальній діяльності.
11. Написати реферат на тему: «Що є стимулом для творчості?»
12. Опишіть методи стимулювання творчої активності персоналу.
13. Розкрити сутність мотиваційної основи творчості та дослідити вплив мотивації на активізацію творчого процесу особистості.
14. Назвіть основні мотиватори творчої діяльності.
15. Які особливості мотивації творчої діяльності на різних вікових етапах?

Семінарське заняття № 4 до теми 2.3.

Підготувати конспект відповідей на питання:
1. Що спонукає людину до творчості?
2. Що таке мотив у психології?
3. Якою може бути мотивація творчої людини?
4. Що таке мотив і мотивація?
5. Яка буває мотивація?
6. Що таке мотивація в менеджменті?
7. Що таке функція мотивації?
8. Яка зовнішня причина, що спонукає людину діяти для досягнення поставленої мети?
9. Які причини можуть викликати боротьбу мотивів?
10. Що таке ціль і мотиви діяльності?
11. Яку роль відіграють мотиви в діяльності людини?
12. Як співвідносяться між собою мотиви і потреби людини?
13. Як мотивація впливає на діяльність людини?
14. Що робити, якщо немає мотивації?
15. Що найкраще мотивує людину до роботи?

Завдання для самостійної роботи до теми 2.3.

Використовуючи вказану літературу, конспект наочний матеріал (відео, фото та інше), підготувати доповідь-презентацію за такими питаннями:
1. «Мотивування як загальна функція менеджменту».
2. «Мотивація діяльності: види і значимість у житті людини».
3. «Мотивація поведінки, діяльності та розвитку особистості».
4. «Поняття мотивації в психології».
5. «Види, принцип роботи, етапи мотивації».
6. «Психологічні особливості розвитку мотивації досягнень».
7. «Внутрішня мотивація як психологічний феномен».
8. «Особливості мотивації в процесі професійної підготовки».
9. «Мотивація – запорука успіху та досягнення цілей».
10. «Сутність поняття «мотив» та «мотивація» у психології».
11. «Що робити, коли є ціль, але немає мотивації?».
12. «Визначте суть функції мотивації».
13. «Мотивація та стимулювання творчої діяльності».

14. «Мотивація як провідний чинник формування креативності».
15. «Мотивація навчальної діяльності як ресурс освітнього процесу».

Література: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 10, 14,16, 29, 31,48.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

Тести до модульного контролю № 2

1. «Полотна художника чимало розповіли про нього як про особистість». Описано метод:

А. природного спостереження;
Б. експерименту;
В. вивчення продуктів діяльності.

2. Вища форма психічного відображення, яка інтегрує всі інші форми відображення і властива лише людині, – це:

А. мислення;
Б. самосвідомість;
В. воля.

3. Сучасна психологія свої дослідження базує на:

А. спостереженні та експериментах;
Б. інтуїції;
В. спробах і помилках.

4. Цікаво, що ранні дослідження інтелекту чи поведінки особистості ґрунтувалися на описах особистістю своїх відчуттів, набутого досвіду. Цей метод відомий як:

А. спостереження;
Б. експеримент;
В. самоспостереження.

5. Метод, який дає змогу вивчати особистість в умовах її трудової, творчої діяльності та в повсякденному житті за допомогою аналізу біографій, щоденників, творів художньої літератури, мистецтва, ручних виробів тощо, – це:

А. метод аналізу продуктів діяльності;
Б. анкетування;
В. спостереження.

6. Поняття «піраміда потреб» у психологію ввів:

А. З. Фрейд;
Б. К. Юнг;
В. А. Маслоу.

7. Творчі особистості характеризуються:

А. швидким включенням у соціальну групу;
Б. чітко встановленими уявленнями про життя в суспільстві;
В. особливим баченням ситуації.

8. Інтерактивний бік спілкування – це:

А. сприйняття людьми один одного;
Б. обмін інформацією;
В. взаємодія співрозмовників;

9. Темперамент – це:

А. властивість особистості, що утворється в діяльності та спілкуванні;
Б. вроджена властивість людини;
В. здатність людини гнучко й легко пристосовуватися до нових умов;

10. Виділення універсальної творчої здібності, що називається креативністю, пов'язано з ім'ям:

А. Гілфорда;
Б. Маслоу;
В. Торренса.

11. Для дослідження інтелекту використовують:

А. проєктивний тест «Намалюй людину»;
Б. тест Векслера;
В. опитувальник Шмішека.

12. Абстрагування – це:

А. поділ у думках складного об'єкта на окремі частини;
Б. миттєве усвідомлення розв'язання проблеми;
В. уявне відокремлення властивостей предмета від ознак.

13. Сучасна психологія – це наука про:

А. душу;
Б. стани свідомості;
В. закономірності розвитку та функціонування психіки.

14. Комунікативна сторона спілкування – це:

А. обмін інформацією;
Б. взаємодія;
В. сприймання один одного.

15. Творча уява характеризується побудовою:

А. нових образів на основі їх словесного опису;
Б. тих образів, які раніше не уявлялись людиною;
В. образів нових, оригінальних об'єктів на основі попереднього досвіду.

МОДУЛЬ 3. ТВОРЧІСТЬ І ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ.

ТЕМА 3.1. ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОГО ІНТЕЛЕКТУ

Анотація до лекції 3.1.

Інтелект – відносно стійка структура розумових здібностей індивіда. Він містить набуті знання, досвід і здатність до їх подальшого накопичення й використання під час розумової діяльності. Найістотнішим для людського інтелекту є те, що він дозволяє розкрити закономірні зв'язки й відношення в навколишньому світі, передбачити можливі зміни, дає можливість творчо перетворювати дійсність, пізнавати свої розумові процеси та впливати на них.

Донедавна інтелектом вважали тільки одну здатність людини – мислити, що мала статус постійної величини. Численні тести визначали рівень IQ, і на цій підставі людину відносили до здібних або нездібних. Однак спостереження за результатами життєдіяльності людини змусили вчених змінити свою думку і звернути увагу на інші види інтелекту.

План

1. Здатність до творчості. Зв'язки творчості й інтелекту.
2. Психологія інтелекту та творчості..
3. Особистості з різним співвідношенням творчості й інтелекту.
4. Концепція взаємозв'язку творчості та інтелекту.

Практичне заняття № 7 до теми 3.1

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Чи є зв'язок між показниками інтелекту і творчих здібностей?
2. Що таке інтелект людини?
3. Якими властивостями характеризується практичний інтелект?
4. Які основні підходи до вивчення структури інтелекту в психології?
5. Що таке інтелектуальний розвиток?
6. Що таке інтелектуальні здібності?
7. Як інтелект пов'язаний із мисленням?
8. Що означає слово інтелект?
9. Що сприяє розвитку інтелекту?
10. Що відповідає за інтелект?
11. Що таке високі інтелектуальні здібності?
12. Що таке емоційний інтелект, як його розвинути?
13. Що визначає наш інтелект?
14. Як розуміти мислення та інтелект особистості?
15. Що таке сила інтелекту?
16. Хто досліджував інтелект?

Завдання для самостійної роботи до теми 3.1.

Використовуючи вказану літературу, конспект, наочний матеріал (відео, фото тощо), підготувати доповідь-презентацію за питання.

1. «Визначення поняття інтелекту в різних концепціях психологічних досліджень».
2. «Особливості взаємозв'язку інтелекту й творчих здібностей особистості в професії педагога».
3. «Типи інтелекту – що це таке? Визначення та поняття».
4. «Проблема співвідношення креативності й інтелекту в процесі творчості».
5. «Розвиток інтелектуальних навичок».
6. «Фактори інтелектуального розвитку».
7. «Система інтелектуального та психічного розвитку».
8. «Інтелектуальний розвиток дітей».
9. «Загальна характеристика інтелектуальних здібностей».
10. «Типи інтелектуальної обдарованості».
11. «Сучасні наукові підходи до розгляду феномену інтелекту».
12. «Види інтелекту за Гарднером».
13. «Сутність та функції інтелекту».
14. «Фактори, що впливають на наш інтелект».
15. «Динаміка розвитку інтелектуальних здібностей обдарованої особистості».

Література: 1, 3, 5, 7, 8, 9, 13, 17, 19, 20, 55.

ТЕМА 3.2. ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ

Анотація до лекції 3.2.

Відомо, що активною функцією інтелекту є мислення. Такі мисленневі операції, як аналіз, синтез, порівняння, форми мислення є самостійними категоріями, проте здійснюються на основі інтелектуальних можливостей, досвіду й знань.

Мислення – це вищий пізнавальний психічний процес, який полягає у відображенні у свідомості людини зв'язків і відношень між предметами та явищами дійсності. У психології розрізняють такі види мислення: логічне; латеральне; евристичне; інформаційне; конвергентне; дивергентне.

Таким чином, важливо розуміти, що творче мислення – це спосіб мислити, процес, який сприяє створенню нового.

План

1. Типологічні характеристики творчого мислення особистості.
2. Види мислення.
3. Критерії творчого мислення.

Семінарське заняття № 5 до теми 3.2.

Підготувати конспект відповідей на такі питання:

1. Що є складовою творчого мислення?
2. Як розвивати творче мислення?
3. Що виступає важливою характеристикою творчого мислення?
4. Як називається теорія творчого мислення?
5. Що необхідно для процесу мислення?
6. Які етапи історії розвитку психології творчості?
7. Чому важливе творче мислення?
8. Як працює мислення людини?
9. Що таке евристичне мислення?
10. Що робить мислення?
11. Чи має зв'язок творчого мислення з відхиленнями психіки?
12. Що таке теоретичне мислення?
13. Що таке спосіб мислення?
14. Що таке логічне мислення?
15. Що відіграє істотну роль у процесі творчого мислення?

Практичне заняття № 8 до теми 3.2

1. Створити інтерактивні завдання, що розвивають фантазію та творче мислення.

2. Знайдіть і запишіть приклади зв'язків між творчим та позитивним мисленням.

3. Запишіть свої ідеї, які у вас виникали протягом дня.

4. Дайте відповідь на 20 питань, які починаються зі слів «Що було б, якщо…..». Придумайте розвиток наступних пропозицій.

5. Опишіть своє навчання в 100 словах.

6. Візьміть свій улюблений афоризм і на його основі напишіть власний твір (у віршах або прозі – не має значення).

7. Напишіть невелику казку (8–10 речень) про студентське життя.

8. Дайте інструкцію в письмовому вигляді домашньому улюбленцю, як потрібно танцювати гопак.

9. Візьміть будь-який предмет і запишіть усілякі способів його використання, зокрема й нестандартні.

10. Написати 50 варіантів назви одного й того самого тексту.

11. Скласти вірш про творчість.

12. Скласти кросворд до теми «Творче мислення».

13. Зі слів до теми «Творчість» скласти якнайбільше слів, використовуючи тільки ті літери, з яких воно складається.

14. Скласти та записати ігри та вправи на розвиток творчого мислення для дорослих.

15. Скласти та записати ігри та вправи на розвиток творчого мислення для підлітків.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.2.

Використовуючи вказану літературу, конспект, наочний матеріал (відео, фото тощо), підготувати доповідь-презентацію за такими питаннями:

1. «Творче мислення: його особливості та засоби розвитку».
2. «Механізми творчого мислення».
3. «Сучасні психологічні технології розвитку творчого мислення особистості».
4. «Ознаки і прояви творчого мислення».
5. «Методи розвитку творчого мислення та творчих здібностей».
6. «Природа творчості та психологічні аспекти творчої особистості».
7. «Особливості творчого мислення. Фази творчого процесу».
8. «Формування та розвиток професійного творчого мислення».
9. «Психологічна характеристика творчої діяльності в сучасних умовах».
10. «Творча діяльність – що це в психології, її види».
11. «Види творчої діяльності».
12. «Структура творчого процесу».
13. «Розвиток творчого мислення здобувачів у процесі навчання».
14. «Психологічні особливості творчої особистості»
15. «Де потрібне творче мислення?».

Література: 4, 5, 6, 7, 12, 15, 18, 39, 54.

Тема 3.3. Вплив емоцій і почуттів на творчість особистості

Семінарське заняття № 6 до теми 3.3.

Підготувати конспект відповідей на такі питання:

1. Як можна описати емоції?
2. Який буває емоційний стан?
3. Що таке емоції та почуття?
4. Для чого нам потрібні емоції?
5. Де виникають емоції?
6. Як описати емоції?
7. Як навчитися проявляти емоції?
8. Чому не можна подавляти емоції?
9. Як можна контролювати свої емоції?
10. Як покращити свій емоційний стан творчій особистості?
11. Що таке стенічні емоції?
12. Для чого людині потрібно усвідомлювати й оцінювати власні емоції?
13. Для чого потрібно розвивати емоційний інтелект?
14. Що таке емоційно зріла людина?
15. Яку творчу особистість можна назвати емоційно зрілою?

Практичне заняття № 9 до теми 3.3

1. Створити ігри та вправи для розвитку емоційної сфери особистості.
2. Написати реферат на тему: «Роль емоцій у творчості»

3. Створити фотоальбом, де ваші фотографії будуть емоційно забарвленими (здивування, щастя, переляк тощо). До фотографій додати підписи.

4. Записати відео, де ви, закривши хустиною обличчя, спробуєте зобразити емоцію рухами, не видаючи її обличчям.

5. Записати голосове повідомлення, в якому потрібно вгадати емоції за інтонацією. Спробуйте вимовляти фрази по-різному.

6. Створити 20 незакінчених речень і запропонувати іншому їх закінчити. Проаналізувати, наскільки людина вміє висловлювати свої почуття.

7. Вигадайте гру, яка навчить людину конструктивно виявляти та висловлювати свої негативні емоції.

8. Запишіть відеоролик з невербальними проявами емоцій. (Мене обізвали. Мені соромно. Я розгнівався. Я посварився з другом).

9. Намалюйте на аркуші паперу різні емоції та порівняйте їх. Опишіть, що на них намальовано.

10. Ознайомитися з ігровою вправою для виховання моральних почуттів «Доречно чи недоречно?»

11. Провести дискусію «Чи потрібно вчитись володіти своїми емоціями?»

12. Провести вправу «Пожежа у потязі». Показати реакцію різних людей у купе у ситуації пожежі в потязі. (Бабуся, репер, інтелігент, підліток)

13. Виразити власний емоційний стан за допомогою малюнка.

14. Записати на відео челендж вправу – прощання «Побажання», бажаючи щось один одному невербально.

15. Створити музично – ритмічні вправи для формування емоційної сфери психіки.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.3.

Використовуючи вказану літературу, конспект наочний матеріал (відео, фото тощо), підготувати доповідь-презентацію за такими питаннями:

1. «Значення емоцій у процесі творчості».
2. «Інтелектуальні емоції в процесі творчості».
3. «Емоційна сфера творчої особистості».
4. «Творче піднесення і натхнення».
5. «Задоволення і радість від процесу і результату творчості».
6. «Фрустраційні емоції та їх роль у творчості».
7. «Форми переживання емоцій».
8. «Емоційні стани».
9. «Поняття творчості у людей у психологічній літературі».
10. «Навчання творчості в системі освіти».
11. «Аналіз стану вивчення проблеми творчості».
12. «Емоції в пізнавальній діяльності та творчості».
13. «Вплив емоцій на ефективність навчального процесу творчих професій».
14. «Шляхи розвитку емоційного інтелекту учасників освітнього процесу».
15. «Емоційні переживання в процесі самореалізації особистості».

Література: 2, 3, 5, 6, 8, 14, 15, 19, 22, 57.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 3

Тести до модульного контролю № 3

1. Радість, сум, гнів, сором:
   А. почуття;
   Б. думки;
   В. фантазії.

2. Почуття притаманні:
   А. і людині, і тваринам;
   Б. лише людині;
   В. лише тваринам.

3. Естетичні почуття:
   А. почуття, в яких виявляється стійке ставлення людини до суспільних подій, до інших людей, до самої себе;
   Б. переживання людиною свого ставлення до діяльності;
   В. переживання краси в явищах природи, у праці, у гармонії барв, звуків, рухів і форм.

4. Любов до знань, допитливість, чуття нового – це:
   А. інтелектуальні почуття;
   Б. естетичні почуття;
   В. моральні почуття.

5. До вищих почуттів не належать:
   А. інтелектуальні;
   Б. вольові;
   В. естетичні.

6. Відносно стійка структура здібностей, в основі якої лежать як свідомі, так і несвідомі процеси, що забезпечують переробку різноманітної інформації та її усвідомлену оцінку, називається:
   А. інтелектом;
   Б. характером;
   В. темпераментом.

7. Сукупність найбільш стійких психічних рис особистості людини, які виявляються у її вчинках та діях, – це:
   А. темперамент;
   Б. емоції;
   В. характер.

8. Індивідуальна особливість психіки людини, в основі якої лежить відповідний тип нервової системи – це:
   А. характер;
   Б. темперамент;
   В. воля.

9. Пам'ять, яка розрахована на довгий, заздалегідь не визначений термін збереження інформації, називається:

А. оперативна;
Б. короткочасна;
В. довготривала.

10. Закономірний процес, який оберігає пам'ять від надлишкової, непотрібної інформації, звільняє місце для сприйняття нової, необхідної інформації – це:

А. забування;
Б. запам’ятовування;
В. точність пам’яті.

11. Що належить до переліку невербальних комунікацій у менеджменті?

А. бесіда,письмове повідомлення,слухання, читання;
Б. жести, міміка, позування, вимова, листування;
В. жести, рухи, міміка, інтонація, мовчання, вираз очей.

12. На які дві групи поділяються наслідки розв’язання конфліктів в організації?

А. конструктивні та деструктивні;
Б. гармонійні та дисгармонійні;
В. позитивні та негативні.

13. Взірець, до якого прагне людина у своїй діяльності та поведінці, – це:

А. ціль;
Б. ідеал;
В. мета.

14. Сукупність цілеспрямованих, усвідомлених дій, що передбачають позитивний наслідок, задоволення власних і соціальних потреб, інтересів, складають:

А. діяльність;
Б. спрямованість;
В. мотиви.

15. Процес оволодіння системою знань, понять, умінь і навичок, необхідних для орієнтації в сучасному світі та для майбутньої професії, – це:

А. праця;
Б. навчання;
В. гра.

МОДУЛЬ 4. ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ І ПЕРЕБІГ ТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ

ТЕМА 4.1. МЕТОДИ НАВЧАННЯ І СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОСТІ

Анотація до лекції 4.1.

Творчий потенціал закладений у кожному і це сприяє потенційним можливостям для його розвитку. Рівень розвинутості творчого потенціалу значною мірою визначається залученням особистості до конкретної діяльності,

а інтенсивність його розвитку залежить від рівня пошуково-творчого наповнення її змісту. Особистість із розвиненим творчим потенціалом характеризується високим рівнем внутрішньої потреби в самореалізації і саморозвитку навіть за відсутності зовнішніх причин. Спонукальним мотивом її самоздійснення, внутрішньою причиною є активне ставлення до навколишньої дійсності та самого себе.

Основними групами методів навчання і активізації творчості є: методи розвитку творчого спілкування та творчих рис характеру; активізації та використання індивідуального творчого потенціалу, самоусвідомлення та самоорганізації особистості; активізації та реалізації творчого досвіду особистості; самопізнання власних особистісних якостей за допомогою самоспостереження; активізації інтелектуальних процесів.

План

1. Концептуальні положення щодо розвитку творчого потенціалу особистості.
2. Методи навчання й активізації творчості.
3. Прийоми та методики творчості всесвітньовідомих психологів.

Практичне заняття № 10 до теми 4.1.

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Які Ви знаєте концептуальні положення щодо розвитку творчого потенціалу особистості?
2. Які є методи (способи, техніки) навчання й активізації творчої активності?
3. Яка роль гри у психічному розвитку індивіда? Що таке творча гра?
4. Яких умов варто дотримуватися під час проведення тренінгу творчості?
5. Яка роль самовиховання у розвитку творчих здібностей?
6. Що означає термін «тренінг»?
7. Що означає метод мозкового штурму?
8. Коли використовують мозковий штурм?
9. Хто автор креативної техніки, що отримала назву «мозковий штурм»?
10. Що називають методом фокальних об’єктів, навести приклади використання цього методу?
11. Що таке метод фантазування?
12. Що називають теорією розв’язання винахідницьких завдань Г. Альтшуллера (ТРІЗ)?
13. Що називають методом стимуляції творчого мислення «евристика для винахідників» Г. Буша?
14. Які основи тренінгу творчості А. Горальського?
15. Які тренінгові технології у розвитку креативності та творчості?

Завдання для самостійної роботи до теми 4.1.

Творчі завдання: підготувати та провести тренінг (зміст, план, ведення занять).

Перший етап підготовки – опрацювання змісту тренінгу.

Другий етап підготовки – розробка плану проведення занять.

Третій етап підготовки – детальне опрацювання процесу ведення тренінгу відповідно до його структури.

Теми тренінгів:

1. «Творчі здібності та шляхи їх розвитку».
2. «Розвиток стратегій нестандартного (творчого) мислення».
3. «На шляху до творчості».
4. «Розвиток креативності та творчих здібностей».
5. «Розвиток творчої особистості».
6. «Світ творчості навколо мене».
7. «Формування творчої особистості».
8. «Розвиваємо творчість».
9. «Розвиток творчості як чинник успіху».
10. «Творче мислення: у житті, роботі й загалом».
11. «Тренування творчого мислення».
12. «Використання маски».
13. «Креативність – шлях до професійного успіху».
14. «Арт-фантазія».
15. «Взаємодія».

Література: 2, 4, 5, 6, 7, 8, 14, 16, 19, 26.

ТЕМА 4.2. ОНТОГЕНЕЗ ТВОРЧОСТІ

Семінарське заняття № 7 до теми 4.2.

Підготувати конспект відповідей на такі питання:

1. Які є специфічні особливості творчості в дошкільному віці?
2. Що таке проєктивний характер дитячої творчості?
3. Що є гра для дитини?
4. Що є основою формування дитячої уяви?
5. Що сприяє розвитку творчої уяви дитини?
6. Яка специфічна особливість характерна для молодшого шкільного віку?
7. Які здібності формуються в підлітковому віці?
8. Що дозволяють успішно реалізувати літературні здібності?
9. Які особливості дитячої творчості?
10. Що допомагає розвивати творчі здібності?
11. Які психологічні особливості підліткового віку?
12. Яка потреба найактуальніша в підлітковому віці ?
13. Які основні підходи до вивчення психолого-педагогічного впливу на творчий розвиток людей похилого віку?
14. Які властивості арт-терапії для літніх людей?
15. Які психологічні особливості розвитку творчого потенціалу у дітей молодшого шкільного віку?

Практичне заняття № 11 до теми 4.2

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. Описати методику арт-терапії для людей похилого віку.
2. Творча діяльність похилого віку.
3. Музична діяльність дітей.
4. Театрально-ігрова діяльність дітей.
5. Художньо-мовленнева діяльність дітей.
6. Розвиток і стимулювання творчих здібностей підлітка.
7. Психологічні особливості дитячої творчості.
8. Розвиток творчих здібностей дитини.
9. Усна народна творчість для дітей. Пісні й казки.
10. Види дитячої творчості.
11. Уява і творчість підлітка.
12. Творча продуктивність в літньому віці.
13. Розвиток творчої активності людей похилого віку.
14. Нова культура життя у віці 60+.
15. Найкращі ігри для людей похилого віку.

Практичне заняття № 12 до теми 4.2

1. Назвіть фактори, які перешкоджають реалізації творчих здібностей?

2. Опишіть (створіть) п'ять способів подолання негативних факторів, які перешкоджають реалізації творчих здібностей.

3. Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми.

4. Звертаючись до фольклору, підібрати прислів'я та приказки, в яких йдеться про вік людини.

5. Використовуючи фрази видатних людей, виписати їх міркування (5–10 афоризмів) про онтогенез творчості.

Підготувати доповідь-презентацію за одним із питань:

1. Успадковане і набуте у творчих здібностях.
2. Принципи розвитку творчих схильностей дитини у родині.
3. Поняття про обдаровану дитину.
4. Особливості творчості в дошкільному віці.
5. Особливості творчості молодшого школяра.
6. Формування здібностей до певних видів діяльності в підлітковому віці.
7. Професійні піки, становлення самостійності й відповідальності у молодому та середньому віці.
8. Творча діяльність людей літнього віку.
9. Несподівані спалахи творчих здібностей у поважному віці.
10. Творчість як засіб довершеності життя.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.2.

Використовуючи вказану літературу, конспект, наочний матеріал (відео, фото тощо), підготувати доповідь-презентацію за такими питаннями:

1. «Психологія творчої унікальності».
2. «Психолого-педагогічні основи розвитку креативності та творчості».
3. «Мислення та творчість».
4. «Творчість і особистість».
5. «Психологія дитячої творчості».
6. «Психологія творчості, обдарованості, креативності».
7. «Специфічні особливості творчості в дошкільному віці».
8. «Гра для дитини – це відображення життя».
9. «Слухання казок – основа формування дитячої уяви та фантазії».
10. «Мовленневі творчі здібності дітей дошкільного віку».
11. «Функція емоційного компонента в юнацькому віці, в процесі творчої діяльності».
12. «Творча особистість у постпрофесійний період її розвитку».
13. «Творча продуктивність у поважному віці».
14. «Основи психологічного здоров'я».
15. «Вік і безсмертя в аспекті творчості» .

Література: 1, 5, 6, 8, 9, 13, 16, 18, 27.

ТЕМА 4.3. ПСИХОЛОГІЯ ОБДАРОВАНОСТІ

Практичне заняття № 13 до теми 4.3

Підготувати конспект відповідей на питання:

1. З чим пов'язані проблеми обдарованих дітей?
2. Що таке духовна обдарованість?
3. У чому виявляється творча обдарованість?
4. У чому виявляється художня обдарованість?
5. Що передбачає технічна обдарованість?
6. У чому виявляється логіко-математична обдарованість?
7. Яка класифікація видів обдарованості за широтою вияву в різних видах діяльності?
8. Яка класифікація видів обдарованості за типом розвитку?
9. Яка класифікація видів обдарованості за особливостями вікового розвитку?
10. Яка класифікація видів обдарованості за формою вияву?
11. З чим пов'язана інтелектуальна обдарованість?
12. У чому виявляється академічна обдарованість?
13. Яка класифікація видів обдарованості за ступенем сформованості?
14. Що таке випереджальний розвиток пізнання?
15. У чому виняткова здатність соціальної обдарованості?

Практичне заняття № 14 до теми 4.3

1. Проведіть психологічний аналіз важливих життєвих ситуацій із біографії видатної людини та їх вплив на виявлення й розвиток її талантів, здібностей.
2. Вигадай рекламу себе як обдарованої людини. Яким би був слоган, логотип і унікальність тебе як бренду?
3. Взяти фото невідомої обдарованої людини і спробувати вигадати йому свою біографію, а потім порівняти.
4. До музейного портрета записати внутрішній монолог від портрета. Про що він може думати, мріяти, чого боятися, яким було і буде його життя.
5. Створити історію творчої діяльності своєї родини.
6. Методика «Закінчи оповідання»: 1) прочитати початок оповідання. 2) самостійно закінчити його. 3) дізнатися, як закінчив автор і порівняти. Підготувати доповідь-презентацію за одним із питань:
   - Поняття про природу творчо обдарованої особистості.
   - Творчість як складова обдарованості особистості.
   - Особливості роботи з обдарованими особистостями.
   - Поняття про творчу особистість.
   - Психологічні проблеми творців.
   - Успадковане і набуте у творчих здібностях.
7. Принципи розвитку творчих схильностей дитини в родині.
8. Поняття про обдаровану дитину.
9. Психологічні проблеми творчо обдарованих дітей.
10. Перешкоди в розвитку творчого потенціалу обдарованої дитини.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.3.

Підготувати реферат і творчо його оформити на одну з тем:

1. «Критерії обдарованості як ознака розуміння обдарованості в дитини».
2. «Генеза обдарованості».
3. «Психологічні особливості обдарованих дітей та їх типологія».
4. «Класифікація видів обдарованості».
5. «Види обдарованості».
6. «Духовна обдарованість».
7. «Гендерні стереотипи в підході до обдарованості».
8. «Проблеми обдарованих дітей».
9. «Особливості вияву дитячої обдарованості».
10. «Фізичні характеристики обдарованих дітей».
11. «Обдаровані діти з особливими потребами».
12. «Вікова обдарованість та індивідуальні розбіжності».
13. «Соціальне середовище в розвитку обдарованості».
14. «Обдарованість: дар чи випробування».
15. «Що таке синдром Саванта».

Література: 6, 8, 11, 14,15, 17, 19, 25, 32.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 4

Тести до модульного контролю № 4

1. Який компонент творчості є її центральною складовою:
   А. процес творчої діяльності;
   Б. особистість творця;
   В. творчі задатки особистості;

2. Предметом психології творчості є:
   А. вивчення процесу та продукту творчої діяльності;
   Б. саморозвиток;
   В. вивчення процесу та продукту творчої діяльності, особистості як творця й умови стимулювання творчого потенціалу.

3. Творчість – це:
   А. діяльність людини, спрямована на створення якісно нових, невідомих раніше духовних або матеріальних цінностей;
   Б. творча, новаторська діяльність;
   В. дослідження передумов, які запускають творчі процеси та стимулюють їх становлення;

4. Хто запровадив коефіцієнт креативності Cr, відмінний від IQ – показника інтелекту?
   А. Дж. Гілфорд;
   Б. В. Келлер;
   В. І. Кант.

5. Який рівень психіки зводить роботу мозку до інтуїції?
   А. підсвідомий;
   Б. свідомий;
   В. надсвідомий.

6. Інсайт – це:
   А. знаходження «щасливих» думок;
   Б. раптове осяяння;
   В. аналіз, синтез дії, що відбувається.

7. Прикладом професії типу «людина – людина» є:
   А. електрослюсар, водій, токар, електрик, шахтар, монтажник, фрезерувальник;
   Б. архітектор, артист, скульптор, художник, реставратор, письменник, фотограф;
   В. вчитель, лікар, міліціонер, адвокат, офіціант, стюардеса, екскурсовод.

8. Засвоєний суб’єктом спосіб виконання дій, який забезпечується сукупністю набутих знань і навичок:

А. знання;
Б. уміння;
В. рефлекс.

9. Сукупність стійких мотивів, що орієнтують діяльність особистості незалежно від ситуації; характеризується інтересами, нахилами, переконаннями, ідеалами, у яких виражається світогляд людини, – це:

А. спрямованість;
Б. мотивація;
В. потреба.

10. Людська потреба в їжі є:

А. природною за походженням, духовною за предметом;
Б. природною за походженням, матеріальною за предметом;
В. культурною за походженням, матеріальною за предметом.

11. Вперше ми замислюємось над своїм місцем у суспільстві, над тим, хто ми є, в:

А. дошкільному віці;
Б. молодшому шкільному віці;
В. підлітковому віці.

12. Те, для чого працює, за що бореться людина, чого вона хоче досягнути у своїй діяльності, – це:

А. мета;
Б. спрямованість;
В. мотив.

13. Впертість дитини на 3 році життя, прагнення діяти самостійно, заяви «Я сам» пов’язані з:

А. завищеною самооцінкою;
Б. поганим характером;
В. становленням самосвідомості.

14. Відповідь організму на безпосередній вплив зовнішніх стимулів – це:

А. сприймання;
Б. мислення;
В. відчуття.

15. Яке з наведених визначень є найбільш повним і правильним:

А. сприймання – це синтез відчуттів;
Б. сприймання – це психічний процес відображення в мозку предметів і явищ загалом, у всій сукупності їх особливостей при безпосередній дії на органи чуття;
В. сприймання – це безпосереднє відображення людиною предметів і явищ зовнішнього світу.

16. Сприймання та відчуття:

А. не пов’язані;

Б. частково пов’язані;

В. пов’язані.

17. Сприймання виникають при:

А. відсутності безпосереднього впливу стимулів;

Б. опосередкованому впливі психічних стимулів;

В. безпосередньому впливі стимулів.

18. Здатність помічати в об’єктах малопомітні, але важливі для розуміння їх суті ознаки:

А. наполегливість;

Б. спостережливість;

В. рішучість.

19. Яке з наведених визначень пам'яті є найбільш повним і правильним:

А. пам'ять – це здібність нервової системи набувати, зберігати та відтворювати досвід;

Б. пам'ять – це психічний процес використання раніше придбаного досвіду в практичній діяльності;

В. пам'ять – це збереження раніше придбаних вражень.

20. Індивідуальне поєднання стійких психічних особливостей особистості, що визначають типові для неї способи поведінки та життєдіяльності в конкретних ситуаціях – це:

А. темперамент;

Б. характер;

В. здібності.

21. Сукупність основних, найбільш стійких якостей особистості, що сформувалися впродовж життя і виявляються в діях, вчинках і поведінці, – це:

А. характер;

Б. темперамент;

В. здібності.

22. Яке з наведених нижче визначень здібностей є найбільш правильним і повним:

А. здібності – це сукупність знань, умінь і навичок людини;

Б. здібності – це індивідуально-психологічні особливості особистості , які є умовою успішного здійснення певної діяльності;

В. здібності – це психічні явища, які розвиваються на основі задатків.

4. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

№ з/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття	Бали за всі заняття (максимальні)			
			1 модуль	2 модуль	3 модуль	4 модуль
1	Відвідування лекцій та участь в аудиторній роботі	1	2x1=2	2x1=2	2x1=2	1x1=1
2	Семінарські заняття	2	2x2=4	2x2=4	2x2=4	1x2=2
3	Практичні заняття	2	3x2=6	3x2=6	3x2=6	5x2=10
4	Самостійна робота	1	2x1=2	2x1=2	2x1=2	1x1=1
5	Модульний контроль	5	1x5=5	1x5=5	1x5=5	1x5=5
	Усього за модуль		**19**	**19**	**19**	**19**
	Екзамен	**24**				
Разом з дисципліни		**19+19+19+19+24= 100 балів**				

5. ТЕСТИ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Взірець, до якого прагне людина у своїй діяльності та поведінці, – це:
   А. ідол;
   Б. ідеал;
   В. ціль.

2. Система уявлень і понять – це:
   А. знання;
   Б. виховання;
   В. уміння.

3. Компонент діяльності, який забезпечує її раціональне, професійне виконання, – це:
   А. уміння;
   Б. знання;
   В. навичка.

1. Те, для чого працює, за що бореться людина, чого вона хоче досягнути у своїй діяльності, – це:
   А. мета;
   Б. мотив;
   В. мотивація.

2. Чи можлива інтелектуальна діяльність особистості без уваги?
А. можлива;
Б. неможлива;
В. можлива частково.

6. Навмисне перенесення уваги з одного предмета на інший, якщо цього потребує діяльність:
А. переключення;
Б. відволікання;
В. концентрація.

7. Тривалість зосередження на об'єктах діяльності:
А. відволікання;
Б. переключення;
В. стійкість.

8. В якому з наведених нижче варіантів відповідей дається визначення геніальності:
А. здатність індивіда свідомо орієнтувати своє мислення на нові вимоги;
Б. рівень розвитку здібностей, що виявляються у творчій діяльності, результати якої мають історичне значення в житті суспільства, у розвитку науки, літератури, мистецтва;
В. видатні індивідуальні здібності людей в одній чи кількох галузях;

9. Вкажіть правильне визначення здібностей:
А. синтез індивідуально-типологічних особливостей особистості, що є умовами успішного здійснення певної діяльності;
Б. здатність особистості до певного виду діяльності;
В. сукупність основних найбільш стійких якостей особистості, що сформувалися впродовж життя та виявляються в діях, вчинках і поведінці.

10. В якому з наведених нижче варіантів відповідей дається визначення таланту:
А. здатність індивіда свідомо орієнтувати своє мислення на нові вимоги;
Б. рівень розвитку здібностей, що виявляються у творчій діяльності, результати якої мають історичне значення у житті суспільства, у розвитку науки, літератури, мистецтва;
В. видатні індивідуальні здібності людей в одній чи кількох галузях.

11. Про наявність здібностей до певного виду діяльності свідчить:
А. низький темп навчання цій діяльності;
Б. великі енергетичні затрати з виконання цієї діяльності;
В. індивідуальна своєрідність виконання діяльності.

12. Оберіть правильне твердження:
А. здібності передаються спадково;
Б. задатки завжди визначають високий рівень розвитку здібностей;
В. здібності як властивість особистості є продуктом суспільного розвитку.

13. Існують такі види діяльності:
А. спілкування;
Б. уява;
В. гра.

14. Здібності людини залежать:
А. тільки від генетичних якостей;
Б. від взаємодії декількох факторів, серед яких основними є генетичні задатки, соціальні умови і виховання;
В. від психологічних факторів.

15. Виберіть найбільш вірне розташування рівнів здібностей за їх зростанням:
А. обдарованість, геніальність, талант;
Б. талант, геніальність, обдарованість;
В. обдарованість, талант, геніальність.

16. Існують такі види діяльності:
А. спілкування;
Б. навчання;
В. сновидіння.

17. Який із компонентів не є структурною складовою творчості?
А. процес творчої діяльності;
Б. процес виховання;
В. продукт творчості;

18. «Полотна художника чимало розповіли про нього як про особистість». Описано метод:
А. природного спостереження;
Б. експерименту;
В. вивчення продуктів діяльності.

19. Вища форма психічного відображення, яка інтегрує всі інші форми відображення і властива лише людині, – це:
А. мислення;
Б. самосвідомість;
В. воля.

20. Сучасна психологія свої дослідження базує на:
А. спостереженні та експериментах;
Б. інтуїції;
В. спробах і помилках.

21. Цікаво, що ранні дослідження інтелекту чи поведінки особистості ґрунтувалися на описах особистістю своїх відчуттів, набутого досвіду. Цей метод відомий як:

А. спостереження;

Б. експеримент;

В. самоспостереження.

22. Метод, який дає змогу вивчати особистість в умовах її трудової, творчої діяльності та в повсякденному житті за допомогою аналізу біографій, щоденників, творів художньої літератури, мистецтва, ручних виробів тощо, – це:

А. метод аналізу продуктів діяльності;

Б. анкетування;

В. спостереження.

23. Поняття «піраміда потреб» у психологію ввів:

А. З. Фрейд;

Б. К. Юнг;

В. А. Маслоу.

24. Творчі особистості характеризуються:

А. швидким включенням у соціальну групу;

Б. чітко встановленими уявленнями про життя в суспільстві;

В. особливим баченням ситуації.

25. Інтерактивна сторона спілкування – це:

А. сприйняття людьми один одного;

Б. обмін інформацією;

В. взаємодія співрозмовників;

26. Темперамент – це:

А. властивість особистості, що утворюються в діяльності та спілкуванні;

Б. вроджена властивість людини;

В. здатність людини гнучко й легко пристосовуватися до нових умов.

27. Виділення універсальної творчої здібності, що називається креативністю, пов’язано з ім’ям:

А. Гілфорда;

Б. Маслоу;

В. Торренса.

28. Для дослідження інтелекту використовують:

А. проєктивний тест «Намалюй людину»;

Б. тест Векслера;

В. опитувальник Шмішека.

29. Абстрагування – це:
А. поділ у думках складного об’єкта на окремі частини;
Б. миттєве усвідомлення розв’язання проблеми;
В. уявне відокремлення властивостей предмета від ознак;

30. Сучасна психологія – це наука про:
А. душу;
Б. стани свідомості;
В. закономірності розвитку та функціонування психіки.

31. Комунікативна сторона спілкування – це:
А. обмін інформацією;
Б. взаємодія;
В. сприймання один одного.

32. Творча уява характеризується побудовою:
А. нових образів на основі їх словесного опису;
Б. тих образів, які раніше не уявлялись людиною;
В. образів нових, оригінальних об’єктів на основі попереднього досвіду.

33. Радість, сум, гнів, сором – це:
А. почуття;
Б. думки;
В. фантазії.

34. Почуття притаманні:
А. і людині, і тваринам;
Б. лише людині;
В. лише тваринам.

35. Естетичні почуття:
А. почуття, в яких виявляється стійке ставлення людини до суспільних подій, до інших людей, до самої себе;
Б. переживання людиною свого ставлення до діяльності;
В. переживання краси в явищах природи, у праці, у гармонії барв, звуків, рухів і форм.

36. Любов до знань, допитливість, чуття нового – це:
А. інтелектуальні почуття;
Б. естетичні почуття;
В. моральні почуття.

37. До вищих почуттів не належать:
А. інтелектуальні;
Б. вольові;
В. естетичні;

38. Відносно стійка структура здібностей, в основі якої лежать як свідомі, так і несвідомі процеси, що забезпечують переробку різноманітної інформації та її усвідомлену оцінку називається:

А. інтелектом;

Б. характером;

В. темпераментом.

39. Сукупність найбільш стійких психічних рис особистості людини, які виявляються у її вчинках та діях, – це:

А. темперамент;

Б. емоції;

В. характер.

40. Індивідуальна особливість психіки людини, в основі якої лежить відповідний тип нервової системи – це:

А. характер;

Б. темперамент;

В. воля.

41. Пам'ять, яка розрахована на довгий, заздалегідь не визначений термін збереження інформації, називається:

А. оперативна;

Б. короткочасна;

В. довготривала.

42. Закономірний процес, який оберігає пам'ять від надлишкової, непотрібної інформації, звільняє місце для сприйняття нової, необхідної інформації – це:

А. забування;

Б. запам’ятовування;

В. точність пам’яті.

43. Що належить до переліку невербальних комунікацій у менеджменті?

А. бесіда,письмове повідомлення,слухання, читання;

Б. жести, міміка, позування, вимова, листування;

В. жести, рухи, міміка, інтонація, мовчання, вираз очей.

44. На які дві групи поділяються наслідки розв’язання конфліктів в організації?

А. конструктивні та деструктивні;

Б. гармонійні та дисгармонійні;

В. позитивні та негативні.

45. Взірець, до якого прагне людина у своїй діяльності та поведінці, – це:

А. ціль;

Б. ідеал;

В. мета.

46. Сукупність цілеспрямованих, усвідомлених дій, що передбачають позитивний наслідок, задоволення власних і соціальних потреб, інтересів, складають:

А. діяльність;

Б. спрямованість;

В. мотиви.

47. Процес оволодіння системою знань, понять, умінь і навичок, необхідних для орієнтації в сучасному світі та для майбутньої професії, – це:

А. праця;

Б. навчання;

В. гра.

48. Який компонент творчості є її центральною складовою?

А. процес творчої діяльності;

Б. особистість творця;

В. творчі задатки особистості;

49. Предметом психології творчості є:

А. вивчення процесу та продукту творчої діяльності;

Б. саморозвиток;

В. вивчення процесу та продукту творчої діяльності, особистості як творця й умови стимулювання творчого потенціалу.

50. Творчість – це:

А. діяльність людини, спрямована на створення якісно нових, невідомих раніше духовних або матеріальних цінностей;

Б. творча, новаторська діяльність;

В. дослідження передумов, які запускають творчі процеси та стимулюють їх становлення;

51. Хто запровадив коефіцієнт креативності Cr, відмінний від IQ – показника інтелекту?

А. Дж. Гілфорд;

Б. В. Келлер;

В. І. Кант.

52. Який рівень психіки зводить роботу мозку до інтуїції?

А. підсвідомий;

Б. свідомий;

В. надсвідомий.

53. Інсайт – це:

А. знаходження «щасливих» думок;

Б. раптове осяяння;

В. аналіз, синтез дії, що відбувається.

54. Прикладом професії типу «людина – людина» є:

А. електрослюсар, водій, токар, електрик, шахтар, монтажник, фрезерувальник;

Б. архітектор, артист, скульптор, художник, реставратор, письменник, фотограф;

В. вчитель, лікар, міліціонер, адвокат, офіціант, стюардеса, екскурсовод.

55. Засвоєний суб'єктом спосіб виконання дій, який забезпечується сукупністю набутих знань і навичок:

А. знання;

Б. уміння;

В. рефлекс.

56. Сукупність стійких мотивів, що орієнтують діяльність особистості незалежно від ситуації; характеризується інтересами, нахилами, переконаннями, ідеалами, у яких виражається світогляд людини, – це:

А. спрямованість;

Б. мотивація;

В. потреба.

57. Людська потреба в їжі є:

А. природною за походженням, духовною за предметом;

Б. природною за походженням, матеріальною за предметом;

В. культурною за походженням, матеріальною за предметом.

58. Вперше ми замислюємось над своїм місцем у суспільстві, над тим, хто ми є, в:

А. дошкільному віці;

Б. молодшому шкільному віці;

В. підлітковому віці.

59. Те, для чого працює, за що бореться людина, чого вона хоче досягнути у своїй діяльності, – це:

А. мета;

Б. спрямованість;

В. мотив.

60. Впертість дитини на 3 році життя, прагнення діяти самостійно, заяви «Я» сам пов’язані з:

А. завищеною самооцінкою;

Б. поганим характером;

В. становленням самосвідомості.

61. Відповідь організму на безпосередній вплив зовнішніх стимулів – це:

А. сприймання;

Б. мислення;

В. відчуття.

62. Яке з наведених визначень є найбільш повним і правильним:

А. сприймання – це синтез відчуттів;

Б. сприймання – це психічний процес відображення в мозку предметів і явищ загалом, у всій сукупності їх особливостей при безпосередній дії на органи чуття;

В. сприймання – це безпосереднє відображення людиною предметів і явищ зовнішнього світу.

63. Сприймання та відчуття:

А. не пов’язані;

Б. частково пов’язані;

В. пов’язані.

64. Сприймання виникають при:

А. відсутності безпосереднього впливу стимулів;

Б. опосередкованому впливі психічних стимулів;

В. безпосередньому впливі стимулів.

65. Здатність помічати в об’єктах малопомітні, але важливі для розуміння їх суті, ознаки:

А. наполегливість;

Б. спостережливість;

В. рішучість.

66. Яке з наведених визначень пам'яті є найбільш повним і правильним:

А. пам'ять – це здатність нервової системи набувати, зберігати та відтворювати досвід;

Б. пам'ять – це психічний процес використання раніше придбаного досвіду в практичній діяльності;

В. пам'ять – це збереження раніше придбаних вражень.

67. Індивідуальне поєднання стійких психічних особливостей особистості, що визначають типові для неї способи поведінки і життєдіяльності в конкретних ситуаціях – це:

А. темперамент;

Б. характер;

В. здібності.

68. Сукупність основних, найбільш стійких якостей особистості, що сформувалися впродовж життя і виявляються в діях, вчинках і поведінці, – це:

А. характер;

Б. темперамент;

В. здібності.

69. Яке з наведених нижче визначень здібностей є найбільш правильним і повним:

А. здібності – це сукупність знань, умінь і навичок людини;

Б. здібності – це індивідуально-психологічні особливості особистості , які є умовою успішного здійснення певної діяльності;

В. здібності – це психічні явища, які розвиваються на основі задатків.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Назвіть поняття творчих здібностей та умови їх реалізації.
2. Які фактори перешкоджають реалізації творчих здібностей?
3. Здібності й обдарованість як відображення творчого потенціалу.
4. Яка якісна та кількісна характеристика здібностей?
5. Який якісний рівень розвитку здібностей у творчості?
6. Які гендерні особливості прояву творчих здібностей?
7. Назвіть особливості протікання творчої активності у ліво- та правопівкульових суб’єктів.
8. Яка роль минулого досвіду у вирішенні творчих завдань?
9. Які засоби підвищення ефективності процесу породження нестандартних ідей ви знаєте?
10. Назвіть напрями психолого-педагогічного розвитку творчої особистості.
11. Що допомагає розвивати творчі здібності?
12. Що таке здібності до творчості?
13. Як розвивати свої творчі здібності?
14. Як називаються мислительні здібності людини?
15. Що лежить в основі розвитку здібностей?
16. Назвіть рівні розвитку здібностей.
17. Як називається найвищий рівень розвитку здібностей?
18. Які бувають здібності й способи їх розвитку?
19. Як формуються здібності?
20. Як можна виявити здібності людини?
21. Що означає творчість?

22. Що таке творчість у психології?
23. Що таке творча особистість?
24. Що таке здібності до творчості?
25. Хто такий творчий педагог?
26. Для чого потрібна творчість?
27. Що означає бути творчою людиною?
28. Чому творчість важлива?
29. Яка ціль творчої діяльності?
30. Як творчість впливає на людину?
31. Психологія творчості – це…
32. Хто вивчав творчість як характеристику особистості?
33. Хто розглядав здатність до творчості як установку на самореалізацію особистості?
34. Предмет і завдання психології творчості – це…
35. Які існують системні підходи до вивчення творчості?
36. Які структурні компоненти творчого потенціалу особистості?
37. Які психологічні особливості творчої особистості?
38. Творчі можливості – це…
39. Які завдання психології творчості?
40. Які особистісні властивості творчої людини?
41. Які є складові механізму творчості за В. Клименко?
42. Що означає жити творчо?
43. Що дає творчість?
44. Що для мене є творчість?
45. Що таке здібності до творчості?
46. У чому діяльнісний підхід до визначення сутності творчості?
47. У чому системно-стратегічна концепція творчості В. Моляко?
48. Охарактеризуйте творчий характер пізнавальної діяльності у філософії Е. Канта.
49. Назвіть фізіологічні механізми творчості.
50. У чому полягають особливості розвитку творчих здібностей особистості в музичній діяльності?
51. Які тести використовуються для діагностики творчості?
52. Яка ціль творчої діяльності?
53. Хто займався вивченням психології літературної творчості?
54. Дайте визначення поняттю «творча особистість».
55. Психологічний тренінг як засіб стимуляції творчості.
56. Які психологічні чинники формування творчої особистості Ви знаєте?
57. Яка загальна природа творчого процесу?
58. Що таке здібності до творчості?
59. Що таке творча особистість?
60. Як творчі особистості характеризуються?
61. Що таке творчий потенціал?
62. Що таке педагогічна творчість?
63. Що таке творчий процес?

64. Назвіть фази творчого процесу.
65. Яке значення творчої діяльності в житті людини?
66. Що таке креативність?
67. Охарактеризуйте креативність (з погляду продукту творчості).
68. На яких чинниках зосереджене вивчення феномену креативності?
69. Креативне мислення: чи можливо оцінити та як його перевірити?
70. Чому важливе творче мислення?
71. Як розвинути креативне мислення?
72. Чим відрізняється креативність від творчості?
73. Що таке креатив?
74. Які існують методи розвитку креативності?
75. Які основні риси креативного мислення?
76. Яка різниця між креативністю і творчістю?
77. Які методи розвитку креативності?
78. Креативна людина – це…
79. Креативність і освіта: чому це має значення?
80. Як розвинути креативність і гнучкість мислення?
81. Що означає слово «креативний»?
82. Для чого потрібна креативність?
83. Що таке креативне мислення?
84. Хто визначив критерії креативності?
85. Які виникають асоціації зі словом креативність?
86. Чи є зв'язок між показниками інтелекту та творчих здібностей?
87. Що таке інтелект людини?
88. Якими властивостями характеризується практичний інтелект?
89. Які основні підходи до вивчення структури інтелекту в психології?
90. Що таке інтелектуальний розвиток?
91. Що таке інтелектуальні здібності?
92. Як інтелект зв’язаний з мисленням?
93. Що означає слово «інтелект»?
94. Що сприяє розвитку інтелекту?
95. Що відповідає за інтелект?
96. Що таке високі інтелектуальні здібності?
97. Що таке емоційний інтелект, як його розвинути?
98. Що визначає наш інтелект?
99. Як розуміти мислення та інтелект особистості?
100. Що таке сила інтелекту?
101. Хто досліджував інтелект?
102. Що є складовою творчого мислення?
103. Як розвивати творче мислення?
104. Що виступає важливою характеристикою творчого мислення?
105. Як називається теорія творчого мислення?
106. Що необхідно для процесу мислення?
107. Які етапи історії розвитку психології творчості?
108. Чому важливе творче мислення?

109. Як працює мислення людини?
110. Що таке евристичне мислення?
111. Що робить мислення?
112. Чи має зв'язок творчого мислення з відхиленнями психіки?
113. Що таке теоретичне мислення?
114. Що таке спосіб мислення?
115. Що таке логічне мислення?
116. Що відіграє істотну роль у процесі творчого мислення?
117. Як можна описати емоції?
118. Який буває емоційний стан?
119. Що таке емоції та почуття?
120. Для чого нам потрібні емоції?
121. Де виникають емоції?
122. Як описати емоції?
123. Як навчитися проявляти емоції?
124. Чому не можна подавляти емоції?
125. Як можна контролювати свої емоції?
126. Як покращити свій емоційний стан творчій особистості?
127. Що таке стенічні емоції?
128. Для чого людині потрібно усвідомлювати й оцінювати власні емоції?
129. Для чого потрібно розвивати емоційний інтелект?
130. Що таке емоційно зріла людина?
131. Яку творчу особистість можна назвати емоційно зрілою?
132. Які Ви знаєте концептуальні положення щодо розвитку творчого потенціалу особистості?
133. Які є методи (способи, техніки) навчання і активізації творчої активності?
134. Яка роль гри у психічному розвитку індивіда? Що таке творча гра?
135. Яких умов варто дотримуватися під час проведення тренінгу творчості?
136. Яка роль самовиховання у розвитку творчих здібностей?
137. Що означає термін тренінг?
138. Що означає метод мозкового штурму?
139. Коли використовують мозковий штурм?
140. Хто автор креативної техніки, що отримала назву мозковий штурм?
141. Що називають методом фокальних об’єктів і навести приклади використання цього методу?
142. Що таке метод фантазування?
143. Що називають теорією розв’язання винахідницьких завдань Г. Альтшуллера (ТРІЗ)?
144. Що називають методом стимуляції творчого мислення «евристика для винахідників» Г. Буша?
145. Які основи тренінгу творчості А. Горальського?
146. Які тренінгові технології у розвитку креативності та творчості?
147. Які є специфічні особливості творчості в дошкільному віці?
148. Що таке проєктивний характер дитячої творчості?
149. Що є гра для дитини?

150. Що є основою формування дитячої уяви?
151. Що сприяє розвитку творчої уяви дитини?
152. Яка специфічна особливість характерна для молодшого шкільного віку?
153. Які здібності формуються в підлітковому віці?
154. Що дозволяють успішно реалізувати літературні здібності?
155. Які особливості дитячої творчості?
156. Що допомагає розвивати творчі здібності?
157. Які психологічні особливості підліткового віку?
158. Яка потреба найактуальніша в підлітковому віці ?
159. Які основні підходи до вивчення психолого-педагогічного впливу на творчий розвиток людей похилого віку?
160. Які властивості арт-терапії для літніх людей?
161. Які психологічні особливості розвитку творчого потенціалу у дітей молодшого шкільного віку?
162. З чим пов'язані проблеми обдарованих дітей?
163. Що таке духовна обдарованість?
164. У чому виявляється творча обдарованість?
165. У чому виявляється художня обдарованість?
166. Що передбачає технічна обдарованість?
167. У чому виявляється логіко-математична обдарованість?
168. Яка класифікація видів обдарованості за широтою вияву в різних видах діяльності?
169. Яка класифікація видів обдарованості за типом розвитку?
170. Яка класифікація видів обдарованості за особливостями вікового розвитку?
171. Яка класифікація видів обдарованості за формою вияву?
172. З чим пов'язана інтелектуальна обдарованість?
173. У чому виявляється академічна обдарованість?
174. Яка класифікація видів обдарованості за ступенем сформованості?
175. Що таке випереджальний розвиток пізнання?
176. У чому виняткова здатність соціальної обдарованості?

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧА

Відповідь здобувача оцінюється на:

- **Оцінку А (90-100)** – якщо повно та глибоко, розгорнуто, правильно та обґрунтовано викладено матеріал:
  - здобувач виявляє глибокі знання усієї програми навчальної дисципліни;
  - відображає чітке знання термінів, правильно формулює відповідь, робить власні висновки та узагальнення;
  - застосовує теоретичні знання на практиці, робить власні висновки та узагальнення;
  - володіє навичками івент-аналізу масових та елітарних практик;

- розуміє можливості сучасних наукових методів та володіє цими методами на рівні, необхідному для вирішення практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов'язків.

- **Оцінку B (82-89)** – якщо правильно та обґрунтовано викладено матеріал:
  - здобувач виявляє знання усієї програми навчальної дисципліни;
  - відображає чітке знання термінів, правильно формулює відповідь, робить певні узагальнення;
  - але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
  - наявні незначні неточності у виконанні практичних завдань.
- **Оцінку C (74-81)** – якщо правильно викладено матеріал:
  - відображає знання термінів, логічно формулює відповідь, але наявні незначні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їхні характеристики;
  - наявні неточності у виконанні практичних завдань.
- **Оцінку D (64-73)** – якщо відповідь здобувача є поверхневою, недостатньо аргументованою:
  - є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
  - є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їх характеристики;
  - свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
  - не містить посилань на літературу;
  - викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
  - містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень;
- **Оцінку E (60-63)** – якщо відповідь здобувача є поверхневою:
  - свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
  - викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
- **Оцінку FX (35-59)** – якщо здобувач не відповів на поставлене питання або відповідь є неправильною:
  - не розкриває сутності питання, або ж допущено грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність відповідних знань у здобувача чи їх безсистемність та поверховість;
  - не знає основних положень навчальної дисципліни та принципів аналізу ситуацій; не вміє сформулювати власну думку та викласти її.
- **Оцінку F (1-34)** – якщо здобувач не відвідував заняття, не відпрацював їх, не проявляв бажання пізнавати навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену/заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Публікації науково-педагогічного працівника за темою навчальної дисципліни:

1. Науменко О. А., Шалапа С. В. Емоційний інтелект як важливий складник розвитку хореографа нової формації Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : зб. Матеріалів Ч.1 V Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 20–21 травня 2020 р. Київ : НАКККіМ, 2020. 216 с. [сайт]. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/Osoblyvosti_roboty_khoreohrafa_Zbirka_2020_1.pdf
2. Науменко О. А. Естетична свідомість як чинник формування життєвого простору художньо-творчої особистості засобами різних видів мистецтва. Розвиток художньо-творчої особистості засобами різних видів мистецтва // зб. Матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 16–17 квітня 2021 р.). Київ : НАКККіМ, 2021. С.82-89.
3. Науменко О. А. «Уявлення про психологічні детермінанти творчого мислення майбутніх працівників закладів культури» // Матеріали 1-го Міжнародного симпозіуму з інтелектуальної економіки, управління та освіти, 20 вересня 2019. Вільнюський технічний університет імені Гедімінаса. Вільнюс: Вільнюський технічний університет імені Гедімінаса, 2019. С. 353-355.
4. Науменко О. А. Сучасні діячі хореографічного мистецтва України в авторській програмі «Колесо любові» на Емігрантському радіо. С. 20-24. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі // матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 03 червня 2022 р.). Київ : НАКККіМ, 2022. 154 с.

Основна література:

5. Ільїна Н. М. Психологія творчості та обдарованості: навчальний посібник. 2-ге вид., виправл., переробл. Суми: Університетська книга, 2022. – 234 с.
6. Свааб Діб, Наш творчий мозок. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2019. – 464 с.
7. Карпенко Н.А. Психологія творчості: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 156с.
8. Туриніна О.Л. Психологія творчості: Навчальний посібник. – К., МАУП, - 2007. – 160 с.

Допоміжна література:

9. Біла І. М. Психологія дитячої творчості: Київ:Фенікс, 2014. – 200 с.
10. Біла І. М. Розвиток стратегічних тенденцій аналогізування в творчій діяльності старших дошкільників: дис. канд. психол. наук: 19.00.07. Київ, 2006.-240 с.
11. Варій М.Й. Загальна психологія: підручник для студ. психол. і пед. спец.-ей 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 968 с.
12. Моляко В. А. Психологія вирішення учнями творчих задач. Київ: Знання, 1983. 96 с.
13. Клименко В. В. Психологія наукової творчості. Київ : Аверс, 1998. 191 с.
14. Кучерявий О. Г. Педагогіка і психологія дитячої творчості (аспект самоформування вмінь організовувати творчість дітей). Київ :Вища шк., 1998. 155 с.
15. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня. Київ : Полпрофкнига, 1996. 405 с.
16. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості. Київ :ІЗМН, 1996. 235 с.
17. Розвиток пізнавальних процесів дитини / За ред. С. Максименко, В. Маценко, О. Главник. Київ : Мікрос-СВС, 2003. 112 с.
18. Розвиток творчих здібностей дітей: Метод. рек. / За ред. Л. В. Карпенко. Суми: Університетська книга, 2000. — 54 с.
19. Сисоєва С. О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня. Київ : Полпрофкнига, 1996. 405 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

20. Максименко Сергій, директор Інституту психології ім. Г.С.Костюка Нац. Академії пед.наук України
https://m.youtube.com/watch?v=kORr_wLgVAw&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=4
21. Лягущенко Андрій Геннадійович. Заслужений діяч мистецтв України https://m.youtube.com/watch?v=1a_YF-cAg8c&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=10&t=34s

22. Оксана Фурса, ректор АРТ АКАДЕМІЇ сучасного мистецтва ім. Сальвадора Далі https://m.youtube.com/watch?v=NmhytxNv4KE&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=11&t=1s
23. Віктор Васильович Карпов, Доктор історичних наук https://m.youtube.com/watch?v=B4D1rxXF7QI
24. Гості – тріо Національного заслуженого академічного українського народного хору ім. Г.Верьовки https://m.youtube.com/watch?v=XCLa0Kml00M&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=23&t=147s
25. Художній керівник народного ансамблю танця «Київ – Політ» Михайло Кадученко. https://m.youtube.com/watch?v=MmUF4ZsDJaY
26. Гостя- Аліса Тараканова, відмінник освіти України, хореограф https://m.youtube.com/watch?v=7prMBV9ss2k&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=20
27. Тетяна Строгаль – кандидат педагогічних наук, доцент, практикуючий психолог https://m.youtube.com/watch?v=ys34ZURSzQk&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=19&t=2s
28. Євген Пихтін – художній керівник фольклорного ансамблю https://m.youtube.com/watch?v=aD4RKTlAJG0&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=16&t=362s
29. Анатолій Демчук, письменник, гуморист https://m.youtube.com/watch?v=l7Czdh93kiQ&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=12&t=6s
30. Анна Кочергіна та Євген Грибан https://m.youtube.com/watch?v=Moevo0iXvkY&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=17
31. Кайгородов Дмитро, директор Київського хореографічного коледжу, директор КЦ «Кияночка» https://m.youtube.com/watch?v=9nHtpWJvWWQ&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=8
32. Слободянюк Наталія – керівник народного художнього ансамблю бандуристів «Золоті струни» https://m.youtube.com/watch?v=GVGHG-x3zrs&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=30&t=50s
33. Гостя: Ольга Береза, поетеса, майстриня-вишивальниця https://m.youtube.com/watch?v=pqPRrfJjG54&t=178s
34. Гостя: Дерман Лілія, дизайнер одягу, член спілки дизайнерів України https://m.youtube.com/watch?v=Y6msrL1vWA0&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=29&t=221s
35. Засновниця та лідер мистецької ініціативи «UA MAZE» Ірина Чиркова. https://m.youtube.com/watch?v=4-QW3owuirE&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=32&t=48s
36. Гість: Роман Шушвар, художній керівник інструментально-вокального ансамблю «SoloMia»

https://m.youtube.com/watch?v=iFIhrrxHG30&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=24&t=795s

37. Раді вітати Олену Панасюк – художницю та арт терапевта https://m.youtube.com/watch?v=PaLoYXndZlM&t=1552s
38. Гості: Віктор Кошель – Заслужений артист України та Катаріна Сінчілло – актриса театру і кіно https://m.youtube.com/watch?v=Wrxgpezhlic&t=57s
39. Раді вітати Інну Ковтун та Наталку Буторову – солістку, артистку народного хору «Калина» https://m.youtube.com/watch?v=Rhqr_-Ik-as&t=332s
40. Гість: Ярослава Руденко. Заслужена артистка України https://m.youtube.com/watch?v=PHZE6tNcz4w&t=185s
41. Інтерв'ю геніального Степана Ганжи, лауреата Національної премії України імені Т. Г. Шевченка https://m.youtube.com/watch?v=CCFxd3pGSyY&t=227s
42. Шиденко Леся, офіцер запасу. https://m.youtube.com/watch?v=DW-RLPRh6qw&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=6&t=25s
43. Артисти-ілюзіоністи, які працюють в жанрі ілюзія та маніпуляція https://m.youtube.com/watch?v=C3Iw0VWJczI&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=9&t=1s
44. Програма «Колесо любові» з Оксаною Науменко https://m.youtube.com/watch?v=xNKQhdz8t8k
45. Українська дитяча письменниця з Іспанії Анна Сапена https://m.youtube.com/watch?v=ssj5QnSSmbc&t=131s
46. Ситник Ірина, художниця, засновниця художньої студії живопису «STIVIART» https://m.youtube.com/watch?v=7YRuDut1dPU&t=1450s
47. Ростислав Прокопюк, психолог зі світовим ім’ям у галузі позбавлення залежностей https://m.youtube.com/watch?v=K6coEI1WnQ0&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=1&t=115s
48. Лілія Рубан, ведуча та авторка популярної української програми «Мандри країною» https://m.youtube.com/watch?v=nZtMeghkW5I&t=1945s
49. Гості: Лілія Рубан та Тетяна Іванюк https://m.youtube.com/watch?v=Hu77SQcUdOg&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=13&t=230s
50. Гість – Завідувачка відділу хореографії КДШМ № 3 Лолу Верлан https://m.youtube.com/watch?v=aoFjJIdDs08&t=12s
51. Олена Сонячна, архітектор-дизайнер,художниця, квіткотерапевт, енерготерапевт https://m.youtube.com/watch?v=JrlqY4MH8UU&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=3&t=3s
52. Сім'я Музик: Віталій, Анна, Ксенія, Ліза та Мельник Ганна з вокальної студії I Love Voice https://m.youtube.com/watch?v=PfRvvx3yOs0&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=5
53. Армандо Шадон, дизайнер ювелірних виробів https://m.youtube.com/watch?v=umDB-2a_sOM&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=14&t=6s

54. Оксана Стасюк, графічний дизайнер, модель plus size https://m.youtube.com/watch?v=MC4n-5zOUmg&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=21&t=381s
55. Діляра Зайнулліна Більмез. Диригент дитячого хору в муніципальній консерваторії м. Анталії https://m.youtube.com/watch?v=cRZHDux0UiE&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=26&t=12s
56. Директорка і засновниця Музею історії моди Марину Іванову https://m.youtube.com/watch?v=N39BLfNr2qY&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=27&t=706s
57. Зустріч з авторкою унікальної техніки пластелинового живопису Прокопишеною Наталією https://m.youtube.com/watch?v=8FM2o1vcKdE&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=33&t=14s
58. Олена Романовська – найвідоміша бек-вокалістка України https://m.youtube.com/watch?v=8sf-2KtgWJI&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=34&t=851s
59. Будемо говорити про успіх, капелюшки та секрети жіночої краси. https://m.youtube.com/watch?v=enhPT0PF5v4&t=12s
60. Півненко Богдана, Народна артистка України, Завідуюча кафедри скрипки НМАУ ім.. Чайковського. https://m.youtube.com/watch?v=FHojxeW7-zc&list=PLykrJh-A_w5GrcwkSqxbRFhAaCPmKAqRN&index=7&t=74s